

Riksdagens snabbprotokoll från kammarens debatt 24 mars 2010

14 § Vissa mineralpolitiska frågor

Föredrogs näringsutskottets betänkande 2009/10:NU14 Vissa mineralpolitiska frågor.

Anf. 110 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Vi ska nu behandla motionsbetänkande Vissa mineralpolitiska frågor som innehåller 30 motionsyrkanden om mineralpolitik där flertalet tar upp frågan om uran.

Mineralnäringen är ett intressant tillväxtområde, särskilt för Sverige som är den ledande gruvnationen inom EU. Enbart gruvnäringen i mellersta och norra Sverige svarar för 94 procent av järnmalmen, hälften av silver och en tredjedel av vad som utvinns av guld, koppar och zink. Vi har dessutom en ökande efterfrågan på mineraler, och flera gruvor är på väg att öppnas med nya och lovande fyndigheter.

Gruvnäringens framtidsutsikter bedöms vara mycket goda, och den kommer fortsättningsvis att generera betydande exportinkomster till Sverige. Ett regionalt viktigt exempel är det statligt ägda LKAB i Malmfälten med en nettoomsättning på 20,7 miljarder för 2008. Man sålde 71 procent av sina järnmalmsprodukter, främst pellets, till stålindustrin i Europa. 22 procent sålde man till Kina och Indien. De kom att ge ca 10 miljarder kronor i vinst till statskassan. År 2009 har på grund av lågkonjunkturen varit sämre, men LKAB rapporterar att det blev vinst även det året.

Bedömningen från näringen är att det är en ökande efterfrågan på mineraler på hela världsmarknaden. Det bådär gott för ett antal regioner i Sverige som har stora naturtillgångar. Enligt experterna handlar det inte om något tillfälligt uppsving, utan det är rejäla grundläggande förändringar för jobb, tillväxt och utveckling i dessa regioner och i Sverige.

Fru talman! Jag måste nämna avfolkningskommunen Pajala i Norrbotten där gruvföretaget Northland Resources öppnar tre gruvor på svenska sidan. Det är Tapuli som man öppnar 2013 och Sahavaara och Pellivuoma, två stora fyndigheter, som man öppnar några år senare. Man öppnar också två gruvor i närheten på finska sidan. Uppe i Pajala skriver man nu ny svensk gruvhistoria. Det är gigantiska satsningar som bolaget gör, och det kommer givetvis att ställa stora krav på offentliga och statliga investeringar i denna lilla kommun.

På såväl den svenska som den finska sidan kalkylerar man med ett stort antal nya arbetstillfällen inom gruvverksamheten men givetvis också inom service, transporter och en mängd andra näringar som kommer att få ett enormt uppsving. Man har också ett mycket gott samarbete med Finland.

Samma fenomen med nya fyndigheter och planerade gruvor ser vi i Västerbotten, i Bergslagen och på flera andra håll i Sverige. Det är mycket bra för framtiden, inte minst för de jobb det kan ge Sverige.

Fru talman! Den som trott att råvaruindustrin har spelat ut sin roll i Sverige bör alltså tänka om. Att Sverige dessutom har en av världens mest moderna minerallagstiftningar och den mest avvägda för att ta till vara olika intressen är mycket bra.

Fru talman! En stor del av betänkandet och motionerna handlar om uran. Jag kommer nu in på frågorna om uranprospektering och uranbrytning och hur vi ser på lagstiftningen på det området. Liksom tidigare gånger här i kammaren upprepar vi vårt ställningstagande. Vi säger nej till uranbrytning. Vi är också överens med Vänstern och Miljöpartiet om att genomföra de eventuella förändringar i lagstiftningen som är nödvändiga för att säkerställa detta principiella ställningstagande, alltså ett nej till uranbrytning. Liksom tidigare anser vi att det vore bra om regeringsföreträdarna här och nu tydligt kan deklarerat sin inställning till uranbrytning, det vill säga ja eller nej.

Uran omgärdas av en komplex lagstiftning. Det är den mest kända farliga mineral vi har i vår berggrund, och den kan ge stora negativa konsekvenser för miljö, djur och människor. Därför behövs det mycket skyddsnät.

Vi har lyssnat och vi förstår den stora oro som finns hos människor, särskilt i de områden där uranprospektering sker i dag. Vi är bekymrade, inte minst efter höstens energiuppgörelse i regeringen där man är för kärnkraft och efter statsministerns glidning i frågan med ett positivt besked för uranbrytning. Det är därför självklart att dagens debatt om uran och morgondagens omröstning är viktiga. Det är direkt kopplat till och hänger ihop med om vi ska ha kärnkraft i framtiden eller ej. Det går inte att koppla bort från varandra.

Fru talman! En allt högre kunskapsnivå har byggts upp under åren såväl inom forskning och utbildning som hos de människor ute i bygderna som berörs av uranprospektering. Det är en naturlig utveckling till följd av att vi har haft många uranprospekteringar de senaste åren. Det gör att vi rödgröna anser att det bör finnas ett gott underlag för att göra en översyn av lagstiftningen på området. Vi tycker också att regionala och lokala aktörer i fortsättningen ska ha stort inflytande över besluten och konsekvenserna. Det kommunala vetot är därför mycket centralt vid prövning av uranbrytning.

Fru talman! Betänkandet innehåller många motioner om uranprospektering och att det lokala och regionala inflytandet måste stärkas. Vi tycker som flera motionärer, både från den rödgröna sidan och från Centerpartiet, att det finns all anledning att se över detta. Det finns ett starkt engagemang för förnybar energi och mot uranbrytning hos många människor, naturligtvis hos oss rödgröna men även hos många centerpartister ute i vårt land och här i riksdagen. Det bådär gott inför framtiden, och vi välkomnar alla att vara med i denna för samhället så viktiga fråga.

Därför kommer vi vid en rödgrön valseger att bjuda in samtliga riksdagspartier till breda samtal i syfte att få till en blocköverskridande överenskommelse om en trygg och långsiktigt hållbar energitillförsel och ett Sverige som är fritt från urangrutor.

Med det yrkar jag bifall till reservation 2.

(Applåder)

I detta anförande instämde Michael Hagberg och Göran Persson i Simrishamn (båda s) samt Kent Persson (v).

Anf. 111 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Gruvnäringen har varit och är viktig för Sveriges utveckling till framgångsrik industrination. Därom råder inga som helst tvivel.

Kunskapen och den tekniska utvecklingen av gruvnäringen bygger på tusenårig kunskapsutveckling och tekniska landvinningar som gör att gruvnäringen i Sverige än i dag står sig väl i internationell jämförelse. Den utvecklingen hänger givetvis också ihop med den kunskap och dokumentation som finns om den svenska berggrunden som är unik i världen, och kunskapen om de mineraler som finns i den svenska berggrunden.

Den ekonomiska tillväxten, inte minst i Asien och framför allt i Indien och Kina, har gjort att efterfrågan på mineraler ökat. Det har inneburit att de svenska mineralerna har blivit ekonomiskt intressanta igen. Därmed har också prospektering av olika mineraler kraftigt ökat i Sverige. Det är givetvis en positiv utveckling.

Mot den bakgrunden är det viktigt med en fortsatt kartläggning av den svenska berggrunden.

Fru talman! Jag kommer att ägna en stor del av mitt anförande åt att diskutera uran, ett grundämne som är aktuellt i dagarna. Det kanske är något av ödets ironi att regeringen på årsdagen av folkomröstningen 1980 lade fram en proposition som medger nybyggnad av kärnkraft. Propositionen var en dag försenad – den satt fast i tryckpressen. Den borde ha fått vara kvar där.

Dagens debatt och omröstningen i kammaren i morgon handlar om uranprospektering och provborrning. Den är viktig, inte minst för att den är direkt kopplad till utbyggnad av kärnkraft. Det går en tydlig skiljelinje mellan de två regeringsalternativen – investering i förnybar energi och energieffektivisering eller investeringar i kärnkraft.

Det är en moralisk härdsmläta inom Centerpartiet.

I fem motioner från nio centerpartister föreslås att minerallagen ska ses över i syfte att stärka det kommunala inflytandet i prospekterings- och provborrningsskedet när det gäller uranbrytning. Det är bra motioner som tar fasta på den oro som finns hos befolkningen på de platser där prospektering och provborrning nu sker.

Tyvär avslås motionerna av den borgerliga majoriteten i näringsutskottet, där centerpartisten Jan Andersson ingår.

Vänsterpartiet kommer i omröstningen att ge sitt stöd till de centerpartistiska motionerna mot uranprospektering. Jag hoppas att de som har skrivit motionerna kommer att rösta efter sin övertygelse. Det vore bra för Sverige, för miljön och framtida generationer.

Vänsterpartiet är också berett att genomföra de förändringar av lagstiftningen som behövs för att ge lokalbefolkningen större inflytande över prospektering och provborrning. Det gäller också gasfrågan i Skåne som är aktuell i dagarna.

Vi vet att det finns ett starkt engagemang för förnybar energi inom Centerpartiet. Det behöver vi inte diskutera. Det finns också ett starkt motstånd mot kärnkraft och uranbrytning. Det är nu frågan ska avgöras.

Mot den bakgrunden har vi i den rödgröna oppositionen enats om en gemensam reservation som det är möjligt för de centerpartister som motionerar om utökat lokalt inflytande över prospekteringskedjet att rösta för. Det innebär att det i riksdagen bör finnas majoritet till stöd för de centerpartistiska motionerna.

Att den borgerliga alliansen vill öppna för nya svenska reaktorer är mycket olyckligt på många sätt. Mot den bakgrunden blir statsminister Fredrik Reinfeldts uttalande nyligen ganska begripligt. Han kan nämligen tänka sig framtida uranbrytning i Sverige.

Det är anmärkningsvärt att Fredrik Reinfeldt försöker påskina att riskerna är försumbara. Vi måste komma ihåg att uran är ett radioaktivt grundämne. Varje steg i kedjan – brytning, omvandling, anrikning, drift och slutförvar – är förenat med stora miljörisker och utmaningar som ännu inte är lösta. Den problematiken är densamma i dag som för 30 år sedan.

Det finns två användningsområden för uran. Det är kärnkraft och kärnvapen. Kärnkraften är en restprodukt av kärnvapen – inte tvärtom som några säger.

Kärnkraft finns i ett stort antal länder. Antalet reaktorer är ca 400. Det planeras för ett antal nya reaktorer runt om i världen. Det är en följd av bland annat ekonomisk tillväxt och att efterfrågan på energi ökar men också av att oljereserverna minskar. Det förs fram som ett effektivt medel att bemästra klimatförändringarna.

IAEA bedömer att det kan finnas en kapacitetsökning för kärnkraften fram till 2030 med 40–80 procent, beroende på hur man räknar. Mot den bakgrunden ökar givetvis intresset för uranbrytning i Sverige. Med oförändrad energiproduktion i världen skulle det innebära att kärnkraftens andel av den totala energianvändningen kommer att öka från 6 procent i dag till 8–11 procent 2030.

Vi löser inga klimatproblem genom att ytterligare satsa på och bygga ut kärnkraften. Vi kommer snarare att fördjupa dem som en följd av prospektering, brytning, anrikning, drift och slutförvar.

Uppgifter om storleken på världens urantillgångar varierar. Om vi utgår från dagens förbrukning och pris på uran kommer uranet att räcka i 80 år. Det är en siffra som är allmänt accepterad.

Om priset på uran fördubblas räknar OECD med att de brytvärda tillgångarna ökar tiofalt. Det innebär att det svenska uranet blir intressant. Men det är bara intressant om priserna sticker i höjden, annars är det inte ekonomiskt brytvärt.

Det lustiga är att miljödomstolen i Vänersborg i april 2005 fastslog följande skäl till att inte ge tillstånd till befintlig och utökad verksamhet vid Ringhals kärnkraftverk. Man angav tre motiv: Sluthanteringen av kärnbränsleavfallet är inte löst. Riskerna för skada vid radiologisk olycka är för stor. Kärnkraften innebär misshushållning med resurser eftersom den största mängden energi släpps ut som kylvatten.

Därför sade man nej till uppgradering av Ringhals kärnkraftverk.

Uranbrytning är ingen ny fråga i Sverige. Under perioden 1965–1969 utvanns 210 ton uran i en gruva i Ranstad. Av den brytningen uppstod en två kilometer lång sänka, ungefär 100 meter bred och 10 meter djup. Mer än en miljon ton lakrester har lagts upp på ett 25 hektar stort markområde. Lakresterna innehåller radioaktivt ämne, arsenik, kadmium med mera. Även om man täcker deponin med morän eller annat material kommer området att vara obeboeligt och oanvändbart under lång tid. Att man kan påstå att miljöriskerna är försumbara är för mig obegripligt.

Just nu har ett trettiotal utländska och svenska bolag drygt 200 tillstånd att prospektera efter uran i över 40 kommuner runt om i Sverige. Det lokala motståndet är ofta stort, och likadant ser det ut på andra ställen runt om i världen. Därför måste vi också ta den här oron på allvar.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att uranbrytning ger omfattande, farliga och svårhanterliga avfallsproblem. Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 112 PER BOLUND (mp):

Fru talman! Den här debatten handlar om mineralpolitik, och särskilt om uranbrytning i Sverige. Det har väckts många motioner. Det här är en fråga som väcker stort engagemang och stor oro runt om i landet.

I grunden handlar den här frågan om ett betydligt större val som Sverige står inför. Uranbrytning är som bekant det första steget i den långa kärnkraftskedjan som sedan går vidare med bränsleproduktion, energiutvinning och slutligen produktion av högradioaktivt kärnavfall. Utan kärnkraft behövs ingen uranbrytning.

Om inte den svenska regeringen hade ändrat den politik som har gällt i 30 år, att kärnkraften ska avvecklas, hade vi egentligen inte behövt stå här och debattera uranbrytning i den svenska naturen. Hade inte regeringen öppnat för ny kärnkraft hade vi troligen sluppit den oro som finns runt om i Sverige för att man ska få en urangruva som närmaste granne.

Den oro som finns runt om i landet är i allra högsta grad befogad. Uranbrytning är inte vilken verksamhet som helst. Uranmalm innehåller ofta mindre än ett kilo uran per ton malm. Dessutom måste man ofta spränga bort mycket omgivande berg för att komma åt malmen. Av det sedan renframställda uranet är det bara en sjundedel som blir reaktorbränsle i form av lättanrikat uran. Resterande sex sjundedelar blir radioaktivt avfall redan innan det kommer in i kärnkraftverken.

För att få fram 1 ton uran måste man alltså bryta ungefär 7 000 ton uranmalm. Den mängd som vi använder i svenska kärnkraftverk kan därmed beräknas ge upphov till ungefär en halv miljon ton radioaktivt gruvavfall varje år. Man ska också veta att 85 procent av radioaktiviteten i uranmalmen finns kvar i gruvavfallet. Enligt den finländska strålskyddsmyndigheten har gruvavfallet i allmänhet en radioaktivitet som ligger på omkring 100 becquerel per gram, vilket enligt strålskyddsmyndigheten innebär att avfallet måste hållas avskilt från människor och miljö för att inte orsaka skada, och det måste ske under överskådlig tid. Det finns problem med gruvdamm som sprids för vinden. Det finns problem med lakvatten som innehåller stora mängder radioaktivitet och som måste hållas avskilt från människor och miljö under lång tid framöver.

Avfallet innehåller 100 becquerel per gram. I Sverige går gränsen för vad som måste hanteras med försiktighet, det vill säga kräver tillstånd vid hanteringen, enligt strålskyddsförordningen vid 1–10

becquerel. Vid ungefär samma nivå betraktas resterna enligt lagen i Sverige som farligt avfall. Här pratar vi alltså om enorma mängder avfall – en halv miljon ton per år – som har tio gånger så hög radioaktivitet.

Kärnkraftscykeln handlar också om det som regeringen ofta kallar för ekoeffektivitet. Som vi har hört är det en väldigt liten del av det uran som finns i berggrunden som går till kärnbränsle när uranmalmen utvinns. När man förädlar kärnbränslet försvinner en ännu större del av den energi som finns kvar. När man sedan laddar in kärnbränslet i reaktorerna är det bara ett par procent av energin i bränslet som kan användas för att producera värme. Av den värme som produceras i kärnkraftsreaktorn är det bara ungefär en tredjedel som används för att producera el. Resten försvinner ut i Östersjön och Nordsjön i form av värme.

Regeringen har pläderat hårt för ekoeffektivitet inom Europeiska unionen. Det är värt en extra fråga. Går den här cykeln med kärnkraft, som innebär ett så enormt slöseri med naturresurser, ihop med regeringens hållning att ha en ekoeffektiv ekonomi? För mig går det inte att kombinera de här två sakerna med varandra. Kärnkraften har ingen plats i en ekoeffektiv ekonomi.

Fru talman! Det är viktigt att poängtera att uranbrytning är en helt annan sak än vanlig gruvbrytning. Vid uranutvinning sker kontinuerliga utsläpp av radioaktivitet till människor och miljö även vid normal drift. Det kan man se på många ställen runt om i världen. Dessutom medför brytningen bevisligen risker för olyckor, översvämningar och dammbrott. Vid de tillfällena är risken stor att mycket stora mängder radioaktivitet kan läcka ut och spridas till omgivningen.

Det borde med andra ord stå helt klart för alla att uranbrytning inte är en verksamhet som vi borde bedriva i Sverige, och inte någon annanstans heller för den delen.

Med anledning av de stora risker som uranbrytning leder till och med anledning av den oro som det här skapar runt om i landet skulle det vara väldigt bra att få förtydligat vad som är regeringens egentliga linje när det gäller uranbrytning. Som vi har hört har statsminister Fredrik Reinfeldt öppnat för uranbrytning i Sverige. Han har till och med sagt att det är logiskt att ha uranbrytning i Sverige med tanke på att man förlänger kärnkraftsparentensen.

Jan Björklund har uttalat att han är tillfreds med att den nuvarande minerallagen tillåter svensk uranbrytning. För Folkpartiet, som tagit en så enormt stark ställning för kärnkraft, verkar uranbrytning närmast vara någonting ganska okontroversiellt. Frågan måste ställas: Är detta regeringens linje? Är det den svenska regeringens hållning att vi ska ha uranbrytning? Samtidigt hör man andra signaler. Samtidigt hör vi runt om i landet hur centerpartister, särskilt lokalt agerande centerpartister, försöker utmåla sig själva som motståndare till uranbrytning.

Som vanligt när man väl börjar känna på regeringens politik visar det sig att man inte har någon enig politik i den här frågan heller när det kommer till kritan. Regeringen vill samtidigt ha och inte ha uranbrytning i Sverige. Beroende på vilken minister man frågar får man helt olika svar. Det här ger ingen vägledning för våra myndigheter som ska hantera de här frågorna. Det ger ingen vägledning för alla dem som är oroliga för att utsättas för uranbrytning i sitt närområde. Jag måste fråga: Finns det en möjlighet att få ett klart besked från regeringspartierna här i kammaren? Ska det eller ska det inte tillåtas uranbrytning i Sverige?

Fru talman! Även Centerpartiets inställning till uranbrytning måste belysas lite närmare. Den är minst sagt oklar. Centerpartiet försöker på många platser utmåla sig som motståndare till uranbrytning. Inför valet 2006 sade man i en enkät som Naturskyddsföreningen ordnade mycket tydligt ja till ett totalt förbud mot uranbrytning i Sverige. Men när det väl kommer till kritan och när frågorna kommer upp till hantering i riksdagen är man inte beredd att ta några steg alls för att genomföra den politiken.

På centerstämman i Örebro fattades beslut om att man skulle se över minerallagen för att bland annat stärka kommunernas möjligheter att agera tidigare. På Centerpartiets hemsida kan man fortfarande läsa: Centerpartiet vill genomföra en översyn av minerallagen för att pröva möjligheten att stärka det kommunala medinflytandet redan i projekterings- och provborrningsskedet. Det är någonting som vi mycket väl kan ställa oss bakom. Som politiskt parti kan man inte bara tycka saker på partistämmor och på hemsidor. Om man vill vara en trovärdig röst i politiken måste man också följa upp stämmobeslut genom att rösta för dem i riksdagen. Därför blir man minst sagt förvånad när det visar sig att Centerpartiet inte alls tänker rösta som den egna stämman gjorde.

Vi har nu ett antal motioner från centerpartistiska ledamöter, nio stycken, om att just öka det kommunala inflytandet vid uranprospektering. Vi har yrkat bifall till dem. De rödgröna partierna har hjälpt Centerpartiets ledamöter att genomföra det egna stämmobeslutet. Det enda som krävs nu är att centerpartisterna själva också röstar för dessa motioner. Det är nu som Centerpartiet prövas i praktisk handling. Kommer man att värna beslutet från den egna stämman eller kommer man att offra partilinjen och rösta nej till sina egna motioner? Menar man vad man säger eller är det bara tomma ord? Nu är det upp till bevis.

Det behövs väldigt tydliga besked från politiken. Tittar man på de uttalanden som kommer från de stora urangravsindustrierna runt om i världen är det väldigt tydligt att de har en helt annan bild av den svenska mineralpolitiken än vad vi ibland får höra från politiskt håll här i kammaren.

Jag gick alldeles innan den här debatten började in på Mawson Industries hemsida. Det är ett av de största gruvbolagen i världen. På förstasidan har de ett dokument som kallas Uranium in Scandinavia. Under en svensk flagga kan man klicka in sig och se att fantastiska möjligheter finns för uranbrytning i Sverige. Man pratar om att den politiska attityden när det gäller uranbrytning har skiftat, och man hänvisar till att regeringen har öppnat för fortsatt kärnkraft och fortsatt uranberoende i Sverige och att man inte har fått några tydliga besked om att uranbrytning skulle vara illegalt. Tvärtom, säger man ordagrant, behandlas uran som andra mineraler, och det finns inget förbud mot uranbrytning i Sverige.

Fru talman! Vi rödgröna partier har tvärtemot den här regeringen en enig linje om uranbrytning. Vi vill inte att uran ska brytas i Sverige. Vi vill också genomföra de förändringar som är nödvändiga för att någon uranbrytning inte ska komma till stånd.

För att ge Sveriges kommuner större makt i frågor om uranprospektering vill vi öka kommunernas möjlighet att påverka redan när beslut ska fattas om provborrning efter uran inom kommunen. Vi anser också att provborrning av uran ska göras tillståndspliktigt enligt miljöbalken så att man gör en riktig miljöprovning redan innan man börjar borra och ta upp de här giftiga och farliga materialen.

Vi tycker att politik inte kan bli tydligare än så här. Om man vill vara säker på att det inte ska bli några urangruvor i Sverige måste man rösta fram en rödgrön regering. Alternativet är otydlighet och oklara besked.

Fru talman! Som jag sade inledningsvis handlar den här frågan inte bara om brytning av uran. Den handlar i grunden om ifall vi ska gå mot ett energisystem som baseras på förnybara energikällor som vind, sol och vatten, som vi rödgröna vill, eller om vi tvärtom, som Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna vill, ska bygga fast oss i en ohållbar energikälla som både kräver storskalig uranbrytning med svåra miljökonsekvenser och som producerar stora mängder livsfarligt radioaktivt avfall.

Hur man röstar i den här frågan om uranbrytning i Sverige kommer att vara den första stenen i bygget av framtidens energisystem. Jag hoppas att riksdagen när det här kommer upp till omröstning väljer den säkra och hållbara stenen i stället för den radioaktiva.

Fru talman! Jag står bakom samtliga Miljöpartiets reservationer, men jag vill för tids vinnande bara yrka bifall till den rödgröna reservationen nr 2.

I detta anförande instämde Tina Ehn och Karin Svensson Smith (båda mp).

Anf. 113 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottsmajoritetens ställningstagande.

Sverige är historiskt och i en europeisk jämförelse ett betydande gruvland. Vi har flera stora gruvor, vi har stora fyndigheter, vi har ett utbildningssystem som är inriktat på gruvnäringen, vi har en infrastruktur som byggts för gruvnäringen och vi har människor, bygder och jobb som blomstrar genom gruvnäringen. Ska det motarbetas?

Frågan är inte om Sverige håller på att få en gruvfientlig opposition utan hur gruvfientlig den redan har blivit framför allt genom Miljöpartiets ökade inflytande över Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Gruvdrift ger inkomster för enskilda människor och företag. Det ger också skatteinkomster för det offentliga, och det ger jobb inte minst i regioner som har arbetsmarknadsproblem i övrigt.

Gruvdrift i Sverige är noga reglerad och miljökontrollerad genom minerallag, miljöbalk och kärntekniklag. Det fungerar väl, och regeringen följer noga lagarnas tillämpning. Särskilt strikta bestämmelser finns vad avser uran.

Beträffande uran finns dessutom en klockren kommunal vetorätt mot brytning om kommunfullmäktige i den aktuella kommunen så skulle besluta. Det har inte nämnts hittills, men det är ju värt att påpeka efter de uttalanden som har gjorts.

Vi vill alltså inte ha några förändringar i lagarna. Vi vill inte ändra den kommunala vetorätten. Vi på regeringssidan följer noga rättstillämpningen.

Så till uran och prospektering. Uran går tillsammans med andra mineraler som koppar, järn, molybden, vanadin, silver, guld och så vidare. Det är ädla och ofta värdefulla mineraler. Alltså, det är en geologisk egenskap hos jordskorpan att letar man efter värdefulla mineraler kan man inte undvika att då och då även stöta på uran.

Oppositionen kommer, om den skulle vinna valet, att genomföra lagändringar som omöjliggör att uran bryts i Sverige. Lagändringar ska göras "som är nödvändiga för att säkerställa detta principiella ställningstagande". Jag citerar oppositionens gemensamma särskilda yttrande.

Vad gör då oppositionen om man till exempel stöter på uran i Pajalas nya järnmalmgruva? Ja, då ska tydligen brytningen avslutas. Det är den kristallklara logiken och innebörden av Miljöpartiets ställningstagande. Såvitt jag förstår gäller även avslutad brytning i Pajala vid uranfynd också för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Så tolkar jag texten i oppositionens gemensamma ställningstagande om att ändra lagen till förbud mot alla former av uranbrytning i Sverige, eller också vet inte oppositionen hur den geologiska verkligheten ser ut.

Fru talman! Jag noterar att Miljöpartiet i sin motion N247 om uranprospektering skriver följande: "Eftersom Sverige har beslutat om att avveckla kärnkraften och därför inte kan ha något eget intresse att i framtiden utnyttja uranfyndigheter i Sverige, så vore det bästa om kunskapen om fyndigheter var så liten som möjligt."

Detta, fru talman, är ett förslag om en lag mot ny kunskap. Det bästa är om kunskapen är så liten som möjligt. Smaka på det, ärade ledamöter! Så lite kunskap som möjligt är det bästa.

En ny tankeförbudslag föreslås alltså återigen av ett parti, Miljöpartiet, i Sveriges riksdag. Men det är en helt oacceptabel hållning i en fri och öppen demokrati, och det strider mot grundidén i ett öppet samhälle att stifta lagar som ska begränsa kunskap. En lag om att kunskapen ska vara så liten som möjligt är, fru talman, odemokrati. Det är en oacceptabel hållning för mig och för Alliansen i Sveriges riksdag att föreslå sådan lagstiftning.

Fru talman! Oppositionen föreslår att all prospektering och utvinning av uran helt ska förbjudas. Hur ska det gå till? Alla bergarter innehåller, som jag har nämnt, uran mer eller mindre. Finns det då en skillnad i denna fråga mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet? Svårigheten i oppositionens hållning blir tydlig när vi ser på förhållandena i konkreta exempel. Låt mig ta exemplet alunskiffern i Viken i Jämtland. Det absolut största metallvärdet i denna skiffer ligger inte alls i uran, utan det ligger i vanadin som är ett annat mineral som är sällsynt.

Skiffern kring Storsjön är förmodligen världens största vanadinförekomst. Vanadin kan komma att bli ett viktigt material i batterier för elbilar och finns redan i batterier för att lagra el från vindkraftverk till exempel. Dessa batterier kan bli en del av lösningen på en jämn elkraftsförsörjning från vindkraft och vågkraft.

Skulle man inte få bryta denna skiffer i Jämtland för utvinning av vanadin därför att skiffern även innehåller uran? Får man bryta vanadin i Jämtland om oppositionen vinner valet? Finns det ett svar på den frågan? Det är en konkret fråga för människorna och företagen i den delen av Sverige.

Försvårar man för prospektering missar man mineraler som kan ge högre inkomster, starkare kommuner och fler jobb i stora delar av vårt land. Förbud är Miljöpartiets politik, och partiet drar tydligt med sig både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna i sin gruvfientliga hållning.

För Norrlands och gruvnäringens skull: Beröva Miljöpartiet allt inflytande i dessa frågor. Gruvfacket och gruvnäringen måste vakna upp inför de faror som hotar vid ett eventuellt regeringsskifte.

(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Anger, Björn Hamilton, Maria Plass, Hans Rothenberg och Marie Weibull Kornias (alla m).

Anf. 114 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Det var intressant att lyssna på Carl B Hamiltons anförande även om det inte hade särskilt mycket med verkligheten att göra. Det kan man beklaga.

Jag trodde att det var tydligt för alla som läst vår reservation vad vi egentligen beslutar om och vad vi yrkar på. Det är inte ett förbud mot prospektering. Det är ingenting av det som Carl B Hamilton påstår. Jag vill uppmana alla som lyssnar på debatten och är intresserade av frågan att läsa på för att se vad det handlar om och inte ta Carl B Hamiltons ord för sanning, för den ligger långt från det han sade.

Vi är överens om att i lagstiftningen införa att vi inte ska ha någon brytning av uran i Sverige. Vi har sett vad uranbrytning leder till runt om i världen, och vi vill inte att det ska bli följden i Sverige. Vi vet att det har svåra miljökonsekvenser och svåra hälsokonsekvenser och att det alltså är en mycket riskabel verksamhet.

Självklart innebär det inte att vi säger nej till mineralbrytning över huvud taget eller till gruvnäringen i Sverige. Det är ett uppseendeväckande påstående som det inte ligger någon som helst sanning i.

När man söker tillstånd för att leta och utvinna mineraler anges tydligt vilket mineral man har som förstahandsintresse. Bara sedan 2005 har 178 undersökningstillstånd med förstahandsintresse av uran getts i Sverige. Det visar att det finns ett stort intresse från uranindustrin runt om i världen att söka efter uranfyndigheter i Sverige.

Frågan är om vi ska bejaka det och skicka signalen till dessa bolag att visst, det är fritt fram med uranbrytning i Sverige, eller om vi redan från början ska vara tydliga med att vi inte är intresserade av att ha den verksamheten här eftersom den har för stora negativa konsekvenser. Det är därom frågan handlar.

För oss är det inte svårt att hålla isär förstahandsintresset att bryta uran eller förstahandsintresset att bryta andra mineraler. Frågan är varför det är så svårt för Carl B Hamilton att förstå det.

Anf. 115 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag vill understryka att vi inte vill göra några lagändringar. Vi för vår del vill inte ändra det kommunala vetot. Vi understryker att regeringen noga följer rättstillämpningen.

Jag har två frågor till Per Bolund. Om man stöter på uran i Pajala nya gruva som man prospekterat för järnmalm, tänker ni då avsluta brytningen av dessa malmer i Pajala? Får man bryta vanadin i Jämtland även om man vet att det också finns uran i dessa skiffrar? Det är konkreta frågor. Det är inte bara bludder utan konkreta frågor som man som beslutsfattare i Sveriges riksdag måste ställa sig.

Det handlar om människor, inte minst i Pajala, som vi hört tidigare. Det ger fantastiska möjligheter för dem, men om man stöter på det som Per Bolund absolut inte vill ha, vad gör man då i Pajala? Stänger man gruvan, Per Bolund?

Anf. 116 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Den frågan är det lätt att svara nej på. Vi tänker inte stänga några gruvor. Det är inte det reservationen handlar om för vår del. Det handlar om ifall vi ska tillåta att man öppnar gruvor ämnade till att utvinna uranmalm i Sverige. På det svarar vi nej. Vi är inte intresserade av att ha gruvor där det utvinns uranmalm med alla de konsekvenser som det får för miljö och hälsa i omgivningen. Vi tycker inte att det är en verksamhet som vi ska uppmuntra i Sverige.

Vi tycker att det snarare är ett hot mot den positiva utveckling som vi ser runt om i landet, en regional utveckling med många andra verksamheter. Det kan handla om ekoturism eller om produktion av förnybar energi. Vi anser att en uranbrytning står i direkt motsättning till dessa intressen. Därför tycker vi att riksdag och regering redan nu tydligt ska signalera att vi inte tänker stödja en uranbrytning i Sverige.

Sedan 2005 har, som jag sade tidigare, 178 undersökningstillstånd med förstahandsintresse för uran erhållits i Sverige. Ett antal internationella gruvbolag är i Sverige för att leta efter uranfyndigheter. Jag vill uppmana Carl B Hamilton att gå in på Mawsons hemsida, som jag tog upp i mitt anförande, och läsa vad man där skriver om uran i Skandinavien. Där framgår det ifall de tolkar den svenska regeringens signaler så att man inte tänker tillåta uranbrytning.

Det är fullständigt uppenbart att de ser den svenska minerallagen, som den nu ser ut, som en öppen dörr för att kunna starta uranbrytning i Sverige. Därför skulle det behövas klara signaler från regeringen, för antingen lurar man dem som oroar sig för uranbrytning och dess konsekvenser när man säger att det inte kommer att ske någon uranbrytning eller också lurar man alla de bolag som just nu letar efter uran runt om i Sverige. Dessa bolag lägger ned mångmiljonbelopp på att söka efter uran. Skulle de lägga ned sådana resurser om det i verkligheten inte vore aktuellt med uranbrytning?

Anf. 117 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Hur kan man kalla ett kommunalt veto för en öppen dörr, Per Bolund? Vi vill inte avskaffa det kommunala vetot. Jag vill upprepa det. När man lyssnar på Per Bolund och andra får man intrycket att vi vill det. Det finns ingen öppen dörr. Vi har minerallagen, kärntekniklagen, det kommunala vetot. Alla dessa lagar gäller fortfarande. Vi för vår del vill inte ändra dem. Det är vår politik. Det är vårt klara besked.

Miljöpartiet undviker den geologiskt givna egenskapen hos jordskorpan att om man letar efter koppar, molybden, järn etcetera stöter man också på uran. Det var dock ett intressant besked vi fick,

nämligen att om man stöter på uran i järnmalmgruvan i Pajala ska man fortsätta att bryta järn – och uran. Det var intressant, Per Bolund. Det är tydligen inte hundra procents motstånd trots allt.

Anf. 118 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt anförande är minerallagen kanonbra. Vi har en jättebra minerallag i Sverige, och vi vill inte ha förbud mot prospekteringar. Vi är för prospekteringar. Att Carl B Hamilton säger att vi vill att all prospektering ska förbjudas är frapperande. Det är nästan patetiskt att han uppfattar frågan på det sättet. Vi har varit mycket tydliga i våra anföranden.

Det handlar om uranet, och då handlar det om ifall det ska få vara ett förstahandsval vid prospektering. Det är det man ska fråga sig. Vi vill se över det med anledning av den utveckling av prospekteringarna som vi sett i Sverige.

Jag skulle vilja uppmana Hamilton att besöka SGU i Malå och titta på de borrhärdar som ligger där. Där finns ett jättestort bibliotek med borrhärdar ända från 60-talet. Där finns uran, där finns massor med borrhärdar. När man borrar efter metaller stöter man naturligtvis på uranrester, men uranet ska inte vara förstahandsvalet när man prospekterar.

Det är ohållbart att regeringspartierna är så otydliga. Självklart blir människor ute i bygderna oroliga över den inställningen, alltså om det ska förekomma uranbrytning eller ej. Jag vill att Carl B Hamilton från talarstolen ärligt och uppriktigt förklarar för väljarna om han vill ha urangruvor eller inte.

Anf. 119 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att geologin framstår som oppositionens största fiende. Karin Åström säger att man inte vill att uran ska vara förstahandsvalet när en ansökan om prospektering inges.

Nej, de som är ute och letar efter mineraler behöver inte ange att de letar efter uran. De kan ange någonting annat. När man är ute och letar efter ett mineral går det inte att säga: Jag tittar efter allt annat än uran. Man måste ju kolla vad man får upp i borrhärdarna och se att det inte är några radioaktiva problem. Det går alltså inte.

Ni har kanske inte riktigt satt er in i frågan. Det tror jag naturligtvis inte, utan jag tror, ännu värre, att ni talar mot bättre vetande och säger att man kan vara ute och leta efter mineraler och sedan låtsas att ett mineral kan man avstå från att stöta på. Det är oundvikligt när man letar efter mineraler att man förr eller senare stöter på uran. Ni tar inte tag i frågan vad ni då ska göra. Om man hittar en fyndighet av vanadin eller koppar som också innehåller uran, får man då öppna den för provborring eller brytning? Hur är det med det, Karin Åström?

Anf. 120 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag måste verkligen uppmana Carl B Hamilton att besöka SGU i Malå, få information och titta på vad som finns i gömmorna. Då kommer han säkert att ha en annan argumentation när vi möts nästa gång i talarstolen i den här frågan.

Jag skulle vilja ta upp det Carl B Hamilton säger om det kommunala vetot. Vi är för ett kommunalt veto, självklart. Men då händer sådant som händer i exempelvis Boden. Bodens kommun har ett

moderat kommunalråd. Uppe i trakterna av Harads prospekterar man efter uran. Det har varit väldigt oroligt i området. Där har man diskuterat inom fullmäktigegruppen hur man ska se på det.

Bodens moderata kommunalråd var ganska snabbt ute och sade: Ja, det här är ganska bra. Vi får signaler från regeringen om att vi ska öppna upp för uranbrytning. Vi har en ny energipolitik där vi tycker att lösningen på energifrågorna är att satsa på kärnkraft. Självklart ser jag fram emot en urangruva.

Så säger Bodens moderata kommunalråd.

Du pratar om ett kommunalt veto och om att slå in öppna dörrar. Ett kommunalt veto är jättebra, men man måste komma ihåg att majoriteter skiftar vid val. Man skiftar majoriteter i fullmäktigeförsamlingar. Det är självklart att vi vill, som vi skriver i vår reservation, se över lagstiftningen för att säkerställa vårt principiella ställningstagande om ett nej till uranbrytning. Därmed kommer frågan naturligtvis att diskuteras i en utredning.

Anf. 121 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag ska gärna åka till Malå, jag har varit på andra ställen och tittat på sådant här.

Det är en principiellt konstig hållning, Karin Åström, att säga: Jag är för kommunalt veto när det kommunala vetot blir som jag tycker. Men när det blir som någon annan tycker, som kommunalrådet i Boden, då vill jag inte ha kommunalt veto.

Man får välja vilket spår man ska ha. Vi tycker inte att regeringen ska kunna köra över en kommun, men det är det som ligger i Karin Åströms uttalande. Det kommunala vetot gäller inte. I sista hand är det regeringen som ska bestämma vad som ska göras om det lokala kommunalrådet inte tycker som Socialdemokraterna och oppositionen tycker.

Det är innebörden.

Men jag vill upprepa så att ingen missförstår: Vi vill för vår del inte ändra det kommunala vetot. Vi för vår del tycker att de andra lagar som har nämnts här är bra som de är. Vi har en regering som följer detta noga.

Anf. 122 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Ibland blir jag lite fundersam när jag lyssnar till Carl B Hamilton. Jag tror att Carl B Hamilton i replikskiften påstår saker och ting bara för att reta upp oppositionen så att det blir en debatt om någonting som vi aldrig har påstått.

Gruvfientlig opposition – ja, det låter sig höras. Tänk att jag skulle få höra det, jag som har generationer, mina föräldrar och fars föräldrar, som har jobbat i gruvor hemma i Norberg och runt om i Bergslagen. Nej, givetvis är det inte fråga om gruvfientlighet. Jag tror inte att Carl B Hamilton lyssnade speciellt noga vad jag sade när jag inledde med att tala om gruvnäringens vikt för svensk ekonomi och utveckling till en industrination.

Det här betänkandet handlar väldigt mycket om att stärka folkets inflytande över prospektering och provborrning. Det är vad reservationen handlar om. Vi vill stärka den lokala befolkningens inflytande i tidigt skede. Vi säger att vi är beredda att genomföra förändringar i lagstiftningen. Vi pekar inte ut

vilken lagstiftning som det handlar om därför att vi inte är jurister, och vi vill inte ha något hafsverk. Vi är noga med att man använder den lagstiftning som är tillämplig inom det här området.

Jag förstår inte varför Folkpartiet inte ser en möjlighet att stärka lokalbefolkningens inflytande. Ni är ju för vetorätten när det gäller utanbrytningen, alldeles som Vänsterpartiet är. Vi har en möjlighet att ytterligare stärka det demokratiska inflytandet, men då säger ni nej.

Anf. 123 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Låt mig ta upp det där med gruvfientlighet. Jag har läst igenom dokumenten och Miljöpartiets ställningstagande. Miljöpartiet är mycket mer skeptiskt än vad Vänsterpartiet och Socialdemokraterna är. Jag tror att det har en mycket enkel förklaring. Som någon har sagt här är gruvbrytning till vissa delar mycket miljöförstörande, inte minst dagbrotten, mindre så när det gäller underjordsgruvor. Det leder naturligtvis till att Miljöpartiet är mer restriktivt, är enligt min mening direkt gruvfientligt. Miljöpartiet har dragit Vänsterpartiet och Socialdemokraterna i den riktningen. Jag tycker att det är alldeles tydligt i den gemensamma skrivning som ni har åstadkommit i det här betänkandet.

Jag håller med Kent Persson om att det är en helt ny inriktning för arbetarrörelsen och gruvarbetarförbundens politiska arv att man ska vara emot gruvbrytning och alla de insatser som gjorts och de jobb som det har gett. Men det är Miljöpartiets inflytande över vänstertrojan.

Beträffande det kommunala vetot blev jag väldigt orolig när jag hörde Socialdemokraternas företrädare tidigare här argumentera för att det kommunala vetot är förhandlingsbart. Det gäller bara så länge kommunalrådet och kommunfullmäktige fattar ett beslut som Socialdemokraterna tycker är det rätta beslutet. Det är inte en principiellt hållbar inställning. Jag välkomnar om Kent Persson kan bekänna sig till en mer principiell hållning vad beträffar det kommunala vetot.

Anf. 124 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Det blir lite märkligt att man i ett replikskifte med mig börja diskutera Socialdemokraternas och Miljöpartiets hållning. Jag försöker hålla mig till vad Folkpartiet säger för någonting, inte vad de övriga tycker. Jag tycker att vi ska hålla oss till det.

För att klara ut det än en gång: Det vi säger nej till, och vill säga nej till, är att ta ställning till förstahandsvalet. Uran finns i berggrunden över hela Sverige, över hela världen, i väldigt små mängder, i havsvatten, överallt. Det är det mineral som det kanske finns störst tillgång till över huvud taget.

Det är förstahandsvalet som reservationen handlar om. Det är det vi säger nej till, det är det vi vill att befolkningen ska få ett större inflytande över, få möjlighet att påverka och säga sin mening.

Det räcker heller inte med den lagstiftning vi har i dag, som i grunden är bra. Här handlar det om att ge den lokala befolkningen ytterligare inflytande. Vad tycker Folkpartiet om det? Är det inte bra? Borde de inte få vara med och säga sitt?

Det finns en djup oro över uranprospektering och i förlängningen uranbrytning. Den är dokumenterad. Det är bara att åka ned till Ranstad och se det öppna, såriga landskapet där för att

förstå vilka effekter det har på den fysiska miljön men också de risker det har i förlängningen för människor. Där får man inte bo i dag.

Anf. 125 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker att det blir lite konstigt där. Som jag sagt tidigare tror jag att ni talar mot bättre vetande.

Om man vill bryta uran med dolska avsikter – om vi antar att det finns sådana – och inte vill flagga med detta, anger vederbörande som förstahandsval koppar, molybden eller någonting annat.

Jag tycker att oppositionen lurar medborgarna genom att ge intrycket av att om man bara förbjuder uran som förstahandsval har man därmed förhindrat möjlig prospektering som skulle kunna innebära ökad kunskap om uran.

Jag tror att vi gör varandra och hela Sverige en björntjänst om vi låtsas som att denna geologiska egenskap inte finns. Tittar man efter ett mineral kanske man också stöter på ett annat, och bland de andra kan de finnas uran.

Det är ett grundläggande problem som finns om man ska försöka att formulera en lagstiftning, som ni ställer i utsikt vid valvinst. Det handlar om att man söker efter ett visst mineral i en miljö där man vet att det kan finnas fem, sex, tio olika mineraler. Det går inte att göra den selektionen på det sätt som det sägs här.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att jag inte var rörd utan närmast illa berörd av de krokodiltårar som inte Kent Persson men andra spillde över de centerpartistiska motionärerna. Jag tycker det var ovärdigt.

Anf. 126 STAFFAN ANGER (m):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkande NU14.

Sveriges mineraler och skogar är bakgrunden till att Sverige relativt tidigt kunde bli ett industrisamhälle när vi förädlade mineraler och skog. De gamla bruken var början på vår industrialiserade tid. Ett flertal produkter kunde utvecklas och ingå i en mängd produkter som Sverige exporterade.

I samband med att globaliseringen började kom en hel del av de standardprodukter som Sverige sålde på export att möta mycket hård konkurrens av produkter från exempelvis Kina och Indien. Det blev inte längre lönsamt att producera dessa produkter i Sverige, utan produktionen flyttades till låglöneländer.

Sverige fick fortsätta att produktutveckla och ta fram produkter med högre added value för att konkurrera. Det har vi lyckats väldigt bra med. Exporten utgör i dag 54 procent av vår bruttonationalprodukt. Det gäller verkligen att se till att vår export fungerar från Sverige för att vi ska kunna behålla vårt välstånd.

Fru talman! Vad gäller mineraler och export av dessa från Sverige har det kommit mycket nytt och intressant som ger flera tusen jobb i Sverige. Exempelvis är järnmalm en bristvara i Kina där 50

procent av världens stålproduktion ägt rum. Man har mycket snabbt de senaste tio åren byggt upp en världsindustri för stål.

Kina behöver mycket stor import av järnmalm nu och i framtiden. Men det gäller även andra mineraler. Det har lett till att priserna på mineraler har gått upp. Med största sannolikhet kommer de att öka under kommande år.

Det är därför nu ett utmärkt tillfälle att bygga ut järnmalmproduktionen i Sverige. Det gäller speciellt i de områden där vi har hög arbetslöshet. Men det gäller också att bygga ut produktion av andra mineraler.

Sverige är ett mineralrikt land. Det är full fart med mineralprospekteringen, vilket är utmärkt. Vi ska kunna få tillväxtpotentialer i produktion och export av inte bara järnmalm utan koppar och andra mineraler.

LKAB kör åter med full kapacitet och planerar att starta upp tre gruvor. Pajalaprojektet med produktion av järnmalm som innebär en total investering på 4 miljarder är på gång och är ett lönsamt projekt.

Fru talman! Jag har sett kalkylerna. Det ser väldigt lovande ut. Företaget Northland Resources är beredd att investera, och detta ger direkt 1 000 jobb i Pajalaområdet. Det är toppen. Det kan inte bli bättre. Men det gäller att vi fortsätter med vår prospektering och tillåter utländska och även svenska företag att komma in och kolla vad vi har.

Dannemoragruvan kommer förmodligen att startas åter när man har tömt allt vatten ur gruvan. Andra nya projekt utvärderas just nu och även gamla gruvor. Ett antal guldgruvor kommer förmodligen också att öppnas.

Sverige är verkligen ett mineralrikt land. Vilka möjligheter har vi inte att på sikt utöka vår produktion här i Sverige inte bara av järnmalm utan också av andra mineraler. Men det kräver att vi fortsätter att prospektera.

I början av 2005 beslutade riksdagen om omfattande ändringar av minerallagen för att förbättra kontakten mellan prospektörerna, gruvnäringen och markägarna. Det infördes också en så kallad mineralersättning från koncessionshavaren till markägarna för att öppna för en bättre balans mellan exploatör och markägare.

Enligt grundlagen är varje medborgares egendom tryggad utom när det krävs för att angelägna allmänna intressen ska tillgodoses. Att bryta mineral kan anses vara ett sådant intresse. För Alliansens del ser vi ingen som helst anledning ändra minerallagen. Den fungerar väl som den är utformad.

Vad gäller prospektering av uran sker detta på så sätt att man samtidigt får information om andra metaller, exempelvis järn, koppar och guld. Det är därför av stor vikt att vi fortsätter att godkänna uranprospektering för att få veta var andra viktiga mineraler finns.

Det finns många potentiella områden i Sverige som ännu inte undersökts för eventuella mineralförekomster. Det är utmärkt att bergmästaren ger godkännande för uranprospektering då information erhålles även för andra metaller.

Vad gäller prospektering av uran har kommunen inte något veto för att förhindra detta. Däremot har kommunen veto vad gäller om uranbrytning ska påbörjas. Detta kommunala veto är solklart. Det stoppar en produktion även om regeringen tidigare godkänt brytning av uran.

Kommunen kan alltså helt stoppa brytning, vilket naturligtvis är bra om kommuninvånarna är oroliga för att få brytning av uran inom kommunens område. Uranbrytning får naturligtvis inte ske utan utfärdade tillstånd enligt minerallagen, miljöbalken samt kärntekniklagen. Det är väldigt viktigt att dessa kontrollstationer finns.

Fru talman! Man blir förvånad. Oppositionen har nu ändrat sin politik och lovar väljarna att föra en politik där uranbrytning förbjuds om man vinner valet i höst. Oppositionen kommer också att förbjuda prospektering av uran, vilket innebär att Sverige går miste om en hel del möjligheter och kunskap om andra mineral som zink och koppar som i dag kommer fram vid uranprospektering.

När det gäller våra stora bolag LKAB och Boliden är det bara att konstatera att det är välskötta bolag. LKAB har fattat mycket stora beslut att gå ned på ny brytningsnivå, vilket kostar 12 miljarder kronor. Man har också beslutat att flytta en del av staden Kiruna eftersom järnmalm finns under staden, och detta kostar också 12 miljarder kronor.

Boliden fortsätter också att investera. Därtill kommer en fyramiljardersinvestering i Pajalaområdet. Med de prishöjningar på järnmalm som kommer på grund av brist på järnmalm i Kina torde dessa investeringar bli lönsamma.

Staten fortsätter också att arbeta med mineraljakt, exempelvis i de fem Norrlandslänen, vilket är mycket viktigt.

Likaså arbetar projektet Bergskraft i Bergslagen för att också söka mineraler och få fram ny industri. Det gäller ju att få fram ny industri när vi sitter på dessa mineraler i Sverige.

Man kan inte säga annat än att om vi i Alliansen får förnyat förtroende av väljarna ser det väldigt ljust ut för Sverige som mineralland. Vi kommer att skapa många nya jobb i Sverige.

Fru talman! Tyvärr har Socialdemokraterna vikt sig för Miljöpartiet när det gäller mineralpolitiken. Man vill minska gruvverksamheten i Sverige. Vad säger gruvfacket om detta? Det är en dålig arbetsmarknadspolitik.

Anf. 127 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Det var många missförstånd i Staffan Angers anförande, antingen med flit eller för att han inte har satt sig in i frågan tillräckligt mycket. Uranprospektering pratar Staffan Anger om att vi skulle vara emot. Kan Staffan Anger peka på den punkt i vår reservation där vi säger att vi inte vill ha uranprospektering så skulle det vara väldigt bra. Det finns nämligen ingen sådan. Uranprospektering är inte uppe till beslut när riksdagen fattar beslut om den här frågan i morgon. Därför tycker jag att vi borde kunna lämna den, för den har inte med det här riksdagsbeslutet att göra.

Staffan Anger ägnar nästan hela sitt anförande åt att tala om hur bra det är med gruvindustri. Det tycker jag är fine. Men frågan måste ställas om all gruvindustri är av godo alltid. Det är lite av det som lyser igenom i Staffan Angers anförande.

Fredrik Reinfeldt har ju öppnat för att uranbrytning skulle kunna ske i Sverige. Det är ett tydligt uttalande. Han till och med säger att det är logiskt att man utvinner uran i Sverige eftersom vi har kärnkraft och nu ska fortsätta att driva kärnkraftsverksamhet i Sverige. Jag tycker att det är väldigt intressant. Det skulle vara intressant att höra vad Staffan Anger anser om den frågan. Tänker Staffan Anger ställa sig bakom det ställningstagande som statsministern har gjort, att det vore bra för Sverige att ha uranbrytning?

Anf. 128 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Det är klart att det är allvarligt när Miljöpartiet går till sådant angrepp, att man inte förstår att prospektering öppnar dörrarna för gruvverksamhet i Sverige. Man betar ju så att säga av det som finns i gruvorna. Det är väldigt allvarligt att man nekar till uranbrytning och att man för Socialdemokraterna bort från uranbrytning. Det leder till färre jobb. Det leder till mindre gruvverksamhet.

Det är, som tidigare talare har sagt, en omöjlighet att kunna ha en aktiv prospektering därför att man kommer att stöta på uran även om man söker efter koppar eller om man söker efter järnmalm. Där har ni sett till att vi har minskat möjligheterna att få fram nya gruvor i Sverige. Det är väldigt allvarligt.

När det gäller gruvproduktion generellt finns det så mycket regler i Sverige, vilket är bra, och de måste naturligtvis följas. Det är självklart. Om man då kan hitta en gruva som är lönsam, som skapar jobb, som i Pajala – jag har varit uppe i Pajala och varit inne i gruvan och tittat – är det fantastiskt bra och viktigt, även om det blir lite sår i naturen. Det får vi räkna med. Det får man också räkna med i uranbrytningen.

Jag är för kärnkraft. Det är viktigt att vi har kärnkraft om vi ska klara näringslivet, industriproduktionen och sysselsättningen. Jag överlämnar med varm hand åt kommunerna att besluta. De beslutar självständigt om de vill ha uranbrytning eller inte, och det beslutet respekterar jag.

Anf. 129 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Jag får tacka Staffan Anger för svaret även om jag inte riktigt förstår. Fortfarande hävdar Staffan Anger att vi är emot mineralutvinning över huvud taget på något sätt och att vi skulle vara emot prospektering. Jag skulle fortfarande vilja veta vad Staffan Anger menar. Vad är det i vår reservation som säger att vi är emot prospektering? Det finns inga sådana skrivningar i vår reservation. Att vara emot prospektering är ingenting som riksdagen kommer att ta ställning till i morgon. Därför tycker jag att det är ett sätt att förvirra den här debatten att lyfta fram den frågan om och om igen. Det är inte den frågan vi diskuterar.

Den fråga vi diskuterar är om vi ska ha en lagstiftning som tillåter uranbrytning i Sverige. Där har vi från de rödgröna partierna tydligt tagit ställning. Vi vill inte att uranbrytning ska vara tillåten i Sverige. Vi vill inte att man ska kunna utvinna uran som förstahandsmineral i en gruva. Det tycker vi är ett väldigt bra ställningstagande eftersom det förhindrar väldigt svåra konsekvenser för miljö och hälsa i Sverige.

Vi beklagar att det inte finns något sådant beslut från regeringspartiernas sida. Det tycker vi är väldigt skadligt. Det gör ju att det nu är ett stort antal bolag som är ute i den svenska naturen och prospekterar efter uran med syfte att starta uranutvinning i Sverige. Det läggs ned väldigt mycket resurser på det, och självklart vill de ha tillbaka de utlägg som de har gjort för att leta efter uran. Det är mångmiljonbelopp som man nu går in med. Självklart gör man den investeringen för att man sedan tänker sig att få tillbaka pengarna i form av utvinning av mineralet, nämligen uran.

Vi tycker att det också skulle vara mest renhårigt att man till dem som nu är intresserade av att utvinna uran i Sverige faktiskt ger ett klart besked. Tycker man att det är acceptabelt, vill man ha en möjlighet att utvinna uran i Sverige eller vill man inte det? Vi kan bara beklaga att vi inte får något sådant besked från regeringspartierna. Man väljer att ducka i den här frågan. Man säger en sak runt om i kommunerna. Sedan säger man en helt annan sak i riksdagen. Det finns ingen klar och tydlig bild av vad det egentligen är regeringspartierna tycker.

Anf. 130 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Det är utmärkt att de internationella företagen går in och prospekterar i Sverige. De investerar miljontals dollar i alla möjliga konstiga områden för att se efter om det finns mineraler. Det är jättebra.

Det är klart att om man producerar uran kommer man att producera andra mineraler också. Producerar man andra mineraler kommer det fram uran också. Du kan inte rent geologiskt skilja på detta. Det måste vi acceptera. Det kommer att bli uranproduktion i Sverige, även om det är mycket små mängder.

Vi har tagit upp en del uran i Sverige. Det ser inte bra ut. Det håller jag helt med dig om. Men det regleras ju i de lagar vi har och regleras väldigt noggrant. Detta är viktigt.

Vi måste fortsätta och till och med öka prospekteringen i Sverige. Det är en fantastisk sats att priserna på mineraler ökar och vi är ett mineralland. När andra produkter, standardprodukter, bara lämnar Sverige för Kina, Indien och andra länder sitter vi verkligen på en guldgruva. Här måste vi gå fram ännu mer. Därför är Miljöpartiets resonemang farligt. Och det har tyvärr smittat av sig till Socialdemokraterna, vilket jag beklagar djupt.

Anf. 131 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Staffan Anger fortsätter, precis som Folkpartiet tidigare, att säga att vi vill förbjuda mineralprospektering bland annat. Vi har aldrig sagt något sådant. Jag vill bara igen klargöra att vi är för mineralprospektering. Det är bra. Det utvecklar gruvnäringen. Något annat gäller inte. Vi är alltså för mineralprospektering. Däremot gillar vi inte utvecklingen av uran och dessa prospekteringar. Jag skulle vilja säga att det verkar som om Anger tillsammans med förre kollegan Hamilton vill klistra på väljarna någon sorts uppfattning att vi över huvud taget skulle vara för minerallagstiftning. Så är det inte.

Vi säger däremot, som vi har gjort under väldigt lång tid, nej till urangruvor. Där har vi alltid varit väldigt tydliga. Det är den frågan vi vill ställa till regeringens företrädare, eftersom det är väldigt spretigt när det gäller den uppfattningen. Jag tycker faktiskt att ni är skyldiga väljarna ett svar. Vill ni ha urangruva eller ej?

Centern är väldigt tveksamt. Folkpartiet vet man sedan dagens inlägg inte hur det står till med i den frågan. Man lutar sig bara mot minerallagstiftning. Moderaterna har jag inte uppfattat så tydligt ännu.

Det är otroligt viktigt att ni ger väljarna ett tydligt besked. Väljarna är oroliga. Vi har tillsammans med de rödgröna gett tydliga besked. Vi säger nej till urangruvor.

Anf. 132 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Jag begriper inte hur det ska vara så svårt att förstå geologi och hur mineralerna hänger ihop. Du som kommer från det vackra Överkalix, nära Pajala, måste ha varit med om tester, provborrningar och annat. Det är bara att konstatera att om man ska borra efter uran kommer det fram andra ämnen, till exempel koppar och zink. Det är bra. Då får man se detta, och det ger ett värde. Värdet beror på dels fyndighetens storlek, dels priset. Nu går priset upp på alla mineraler, framför allt järnmalm. Det blir mer och mer värdefullt, och det skapar mer och mer sysselsättning.

När jag var i Pajala blev jag glad när jag såg de insatser som har gjorts. Jag ställer samma fråga som Hamilton ställde här. Vad händer om ni får fram uran vid brytningen av järnmalm i Pajala? Ska ni stänga gruvan? Hur ska ni klara av detta med uran? Det går inte att skilja ut bitarna.

Vi är för kärnkraft. Jag har jobbat i industrin i hela mitt liv. Jag vet hur viktigt det är med billig energi. Men jag måste ställa en fråga till Socialdemokraterna: Hur kan ni klara att ha en sådan kärnkraftspolitik som ni nu för och politik när det gäller brytning av uran när ni har facket emot er? De vill ha kärnkraft. Metall, Pappers och Gruvfacket vill ha det. Halva partiet vill ha kärnkraft. Då borde ni också vara positiva till uranbrytning.

Anf. 133 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag ska kort korrigeras dig. IF Metall med dess ordförande Stefan Löfven är med oss i den energiöverenskommelse vi har gjort tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet. IF Metall står bakom vår energiuppgörelse.

Det är därför att jag kommer från det område jag gör som jag kan frågorna bra. Jag har levt med gruvnäringar runt husknuten. Det är självklart att jag kan och är insatt i frågan.

Då det gäller uran har man fortfarande efter år av forskning inte kommit fram till någon sorts säker metod för hur man ska hantera uran. Det är fortfarande så pass farligt för miljön, mänskligheten, djur etcetera. Det är de beskederna vi ser fram emot.

Det här gäller fortfarande energipolitik och er inställning till kärnkraft. Kärnkraft hänger naturligtvis ihop med uranbrytning. De hänger ihop från första borrhålet vid provborring till slutstationen, det vill säga avfallet som kommer från kärnreaktorerna. De hänger ihop. Den kedjan är faktiskt inte säker i dag.

Fortfarande är du svaret skyldig väljarna. Vill du ha urangruva eller ej? Du har inte varit riktigt tydlig i den frågan.

Anf. 134 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Jag har hört Metallordföranden prata om att han vill ha kärnkraft. Det har jag hört flera gånger, både i tv och direkt.

Ni är delade i frågan om kärnkraft. Fackföreningsrörelsen vill ha kärnkraft eftersom det är enda möjligheten att få låga energikostnader och långsiktiga investeringar. Det innebär självklart inte att vi inte vill ha vindkraft, solkraft, vågkraft och så vidare. Vi vill ersätta de tio reaktorer som finns med kärnkraft. Det är oerhört viktigt för de långa investeringstider som behövs i svensk industri.

Personligen har jag inget emot att det blir en urangruva i Sverige, men det är inte jag som bestämmer utan det är kommunerna som bestämmer. Vi vet hur uranproduktion går till. Det är inget nytt. Det finns i Kanada, Australien, Kazakstan och i Namibia. Det är inga konstigheter. Det viktiga här är att vi har ett kommunalt veto. Säg att ni hittar uran i Pajala. Då är det dina vänner i Pajala kommun som fattar beslut. Det är helt riktigt.

Vi ser fram emot att vinna valet och se till att vi kan öka prospekteringen i Sverige och skapa fler jobb när så många jobb försvinner utomlands. Alla standardprodukter försvinner. Det är bara att acceptera detta. Råvaran, de fyndigheter vi sitter på, är en bas för Norrland. Du kommer ju från Överkalix. Det är ju fantastiskt. Det är fråga om tusen jobb i Pajala. Underbart!

Anf. 135 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Det var lite klagande att här på slutet lyssna på Staffan Anger: Kärnkraft är lika med uranbrytning. Ja, det var det jag försökte säga i mitt anförande, nämligen att kärnkraft och uranbrytning hör ihop och att Staffan och, jag antar, Moderaterna kan tänka sig uranbrytning i Sverige.

Staffan Anger pratar om vikten av det kommunala vetot. Jag delar uppfattningen att det är bra att det finns ett kommunalt veto. Varför inte även utöka det till att gälla prospektering och provborring efter uran? Varför inte låta lokalbefolkningen få säga sitt när det gäller de två frågorna, att öka demokratin, känna delaktighet i en process som ska leda framåt? Det är vad reservationen från vår sida handlar om – inte något annat.

Varför är inte Moderaterna beredda, Staffan, att verka för att ge människor ytterligare möjligheter att påverka en så viktig fråga som eventuell prospektering efter uran?

Anf. 136 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Jag sade inte att kärnkraft innebär uranbrytning i Sverige. Jag sade att kärnkraft innebär uranbrytning någonstans i världen. Det finns många länder som bryter uran med bra säkerhet. Jag nämnde länder som Kanada, Australien, Namibia, Kazakstan och så vidare.

Jag vill ändå hävda att min personliga uppfattning är att man kan bryta uran i Sverige, men det innebär inte att jag säger att hela partiet eller hela Alliansen står bakom det.

Nu får jag kontra lite grann mot din föregående talare. Jag har jobbat i Lamcoprojektet i Liberia med gruvor. Jag har prospekterat och kalkylerat gruvor runt om i världen. Jag har varit runt en hel del. Mineral som råvara utgör en fantastisk möjlighet att klara välfärden, att skapa jobb i områden där det är besvärligt. Om jag minns rätt har antalet anställda i Pajala minskat från 12 000 till 6 000 – du får rätta mig. Här finns en fantastisk möjlighet att komma tillbaka.

Det här innebär att man investerar. Det finns säkert andra områden i Sverige där man också kan klara investeringarna, om man bara får fortsätta att prospektera. Det är beklagligt att Vänstern och Miljöpartiet – framför allt Miljöpartiet – driver socialdemokratin in i en situation där man inte tar till vara de resurser som finns. Det är helt fantastiskt.

Vi ska ha klart för oss att vi står inför en ny industriell period här. Vi har tappat många industrier, och vi behöver gruvnäringen. Vi vill investera mera, och det är områden som verkligen behöver arbetskraft.

Anf. 137 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur många gånger jag ska behöva upprepa detta. Har vi sagt att prospektering ska förbjudas? Vi säger nej till prospektering av uran, och vi vill att det ska finnas ett folkligt inflytande när det gäller brytning av uran. Prospektering är vi givetvis inte emot.

När bergmästaren får en ansökan tittar bergmästaren på förstahandsvalet. När förstahandsvalet är uran ska också lokalbefolkningen få säga sitt. Det är vad reservationen handlar om. Det är inget konstigt med det. Jag har noterat att Staffan Anger inte har svarat på den enkla frågan: Varför inte tillåta lokalbefolkningen att säga sitt när det gäller prospektering efter uran? Det är en fråga som jag tycker att det vore intressant att få svar på.

I övrigt delar jag väldigt mycket av det som Staffan Anger sade om gruvnäringens vikt och möjligheter i Sverige framöver. Det är sant. Men vi ska veta att traditionell gruvnäring, med järnmalm och andra mineraler, också medför stora miljöproblem. Jag vet det, för jag kommer från en ort med mycket stark gruvtradition och har sett och upplevt miljöproblemen in på bara skinnet när gruvnäringen var som mest aktiv i Norberg. Det är miljöproblem som lever under lång tid, under flera generationer, därför att det sker en urlakning av tungmetaller som sedan försvinner ut i vattnet. När det gäller uran är det sju gånger värre, för det blir bestående miljöproblem över väldigt lång tid.

Anf. 138 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Ja, det är riktigt att det blir sår i naturen när man tar fram mineraler. Men vi ska också ha klart för oss att den lagstiftning vi har i Sverige är den tuffaste i världen. De lagar vi har, också när det gäller urantillverkning, är väldigt tuffa. Det gör att det kommer att kosta mycket större pengar att investera i dessa områden än det skulle kosta i andra länder.

Men när nu stora internationella företag vill gå in och investera och vill söka mineraler är det konstigt om de inte får göra det när de ska säga nej till uran som förstahandsval. De är ju inte dumma, utan de räknar med att se hur mycket koppar och zink det finns och gör analyser av det också. De tittar inte bara på uran. Det är en psykologisk effekt. Om vi skulle säga nej till uranprospektering sprider det sig naturligtvis till de bolag som investerar.

När det sedan gäller den kommunala demokratin kan jag bara säga att det är ett utmärkt tillfälle för dem att säga nej till uranbrytning om de inte vill ha det. Om de är oroliga ska de naturligtvis inte säga ja till det.

Sedan har vi kärnkraften, som jag måste säga några ord om. Det försvinner väldigt mycket industrier.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Det här handlar om mineralpolitik och inte om energipolitik.)

Okej. Jag vill bara säga att jag gillar kärnkraften.

Anf. 139 JAN ANDERSSON (c):

Fru talman! Gruvdriften är en viktig del av svensk basindustri. Det har sagts av de flesta talarna i den här debatten. Den utförs dessutom ofta i bygder där det finns behov av basindustrin för att hålla sysselsättningen på en bra nivå.

För ett antal år sedan var gruvnäringen närmast utdömd. Under senare år har vi sett en fantastisk utveckling när det gäller sysselsättning och investeringar.

Som centerpartist vill jag börja med att slå fast att vi ser värdet av en fortsatt stark gruvindustri i vårt land. Det är en viktig signal att skicka både till väljarna i dessa bygder och till dem som ägnar sig åt prospektering och gruvdrift och därmed funderar över investeringar i den här sektorn.

Samtidigt som gruvdriften ger jobb och tillväxt finns det ett antal miljöproblem som hänger ihop med gruvdriften. Vi ska ha tuffa miljökrav, inte bara lämna över deponierna till lokalbefolkning och efterkommande generationer. Vi har tuffa miljökrav i Sverige. Samtidigt gäller det att fortsatt ha en teknik- och metodutveckling som gör att vi ytterligare kan skärpa miljökraven och minska miljöpåverkan.

Så till uranet. Det går att göra det lätt för sig och säga att uran ska vi inte hålla på med, inte i närheten. Säger man på det sättet har man också sagt att vi inte ska ha någon gruvdrift i Sverige. Det finns nämligen ingen del av den svenska berggrunden som inte innehåller uran i större eller mindre mängder. Det är inte heller så att uranet ligger för sig och andra mineraler ligger för sig. Jag ska inte dra skapelseberättelsen, men under årmiljardernas lopp har det hänt att mineralerna har hamnat lite huller om buller. När man lyssnar på oppositionen kan man få intrycket att de ligger var för sig, staplade i fyrkantiga kuber, färdiga att plocka upp eller låta ligga kvar.

Hur vi hanterar frågan om prospektering efter uran påverkar också hur vi kan leta efter en massa andra metaller. I det fall vi skulle gå på reservationen och oppositionens förslag blir det svårt att överskåda konsekvenserna för svensk gruvindustri. Reservationen skiljer särskilt ut prospektering efter uran. Man pratar inte om att leta efter guld, koppar eller något annat. Det ska vara särskilt krångligt att få ett undersökningstillstånd för uran. Det får absolut inte vara förstahandsvalet.

Då måste man lite lutherskt fråga sig: Vad leder detta till? Ja, om jag som projektör märker att det är extra knöligt när jag skriver uran på ansökan anger jag kanske koppar som förstahandsval. Jag analyserar fortfarande för att hitta uran.

Följden av oppositionens förslag blir att laboratorierna flyttar ned i källaren. Man anger koppar, järn eller något annat, men man gör fortfarande analyser för att hitta uran. Och det sker utan att lokalbefolkning, politiker eller myndigheter har insyn. Betänk detta!

Avslutningsvis vill jag peka på det som vi skriver i majoritetsförslaget när det gäller motionen om utökat lokalt och regionalt inflytande över prospekteringsprocessen. Där pratar vi inte bara om

uranet utan om helheten. Vi hänvisar till att regeringen genom näringsminister Maud Olofsson nära följer tillämpningen av minerallagen. Vi i majoriteten tycker att det är ett bra svar på de motioner om det lokala inflytandet som behandlas i detta betänkande.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till majoritetens förslag och avslag på samtliga motioner.

Anf. 140 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Jag tolkar Jan Anderssons inlägg som att Centern är emot all gruvbrytning i Sverige. Anledningen är att Jan Andersson sade att om man är emot uranbrytning är man också emot gruvor över huvud taget.

Vi kan titta på vad Centerpartiet sade till exempel i en enkät som Naturskyddsföreningen gjorde inför valet. Då frågade man alla partier: Vill ni förbjuda uranbrytning i Sverige? Centerpartiet gav ett oreserverat ja som svar på den frågan.

Om Centerpartiet står fast vid att man är emot uranbrytning är man alltså emot all gruvbrytning i Sverige. Ska jag tolka Jan Andersson så att det är det som är Centerpartiets politik? Jag gissar att det inte stämmer.

Det är tragiskt att se hur Centerpartiet har utvecklats under mandatperioden, hur man har haft en ståndpunkt och sedan steg för steg svikit den, och gått enormt långt ifrån det man hävdade i valrörelsen. Nu står man här och röstar till och med emot sina egna motioner om att ge kommunerna större inflytande när bolag vill prospektera efter uran inom kommungränsen.

Man röstar emot de motionerna. Man vill inte att kommunerna ska ha större inflytande vid prospektering efter uran. Detta är ganska uppseendeväckande när man före valet har svarat på Naturskyddsföreningens enkät och stått på gator och torg och sagt att man är emot uranbrytning. Nu vill man inte ens ge kommunerna mer inflytande över uranprospektering. Detta visar på en avgrundsvid skillnad mellan oss och Centerpartiet.

Vi värnar det vi säger i valrörelsen. Vi värnar våra vallöften. Vi står vid vårt ord. Centerpartiet sviker de vallöften man ger, och man står inte vid sitt ord.

Anf. 141 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att gratulera Per Bolund till att ha fått Socialdemokraterna och Vänstern att överge sina tidigare ståndpunkter i de här frågorna.

Om Per Bolund lyssnade på början av mitt huvudanförande kunde han höra att vi fortsatt vill ha en livskraftig gruvnäring i Sverige, inte minst med anledning av att det bidrar till tillväxt i bygder där vi har stort behov av det.

När jag lyssnade på Per Bolund tidigare fick vi tydligt besked om gruvan i Pajala. Om man hittar uran där kommer man inte att stänga den. Då är det okej. Är det så? Det är mycket konstigt och en dubbelmoral utan like.

Om jag har tillstånd att leta efter koppar, vill Per Bolund då förbjuda att jag analyserar borrhölen efter uran?

Jag har alltså två frågor: Kommer ni att stänga gruvdriften om man hittar uran i en befintlig gruva? Och blir det förbjudet att analysera en borrhärd efter uran om förstahandsuppgiften om vad man letar efter är koppar eller guld?

Anf. 142 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Jag kan väl börja med att återigen ge ett svar på frågan om prospektering. Jag vet inte varifrån Jan Andersson har fått att vi skulle vara emot prospektering. Vår reservation handlar inte om att säga nej till prospektering. Den handlar om – jag vill uppmana Jan Andersson att verkligen läsa den – att ge kommunerna ökat inflytande över prospektering inom kommungränsen. Eftersom Centerpartiet på sin egen stämma har tagit ett beslut om just detta kan jag inte förstå varför Jan Andersson är upprörd över att vi står fast vid denna linje, som också Centerpartiet borde försvara i riksdagen.

Vi tycker att det borde vara rimligt att centerpartisterna röstade för sina egna motioner och stod fast vid stämmobeslutet. Man kan bli ganska konfunderad över att ett beslut har så kort verkningstid. Det må vara att man inte står fast vid sitt svar till Naturskyddsföreningen om att man inte ska ha uranbrytning i Sverige – det var för tre och ett halvt år sedan. Men stämmobeslutet kom ju förra året, för bara några månader sedan! Men man har redan upphört att försvara det. Man är inte beredd att trycka på rätt knapp i riksdagsomröstningen för att se till att det beslutet blir genomfört.

Jag gissar att det finns ganska många centerpartister som var med på stämman och röstade för majoritetens linje som nu är gruvligt besvikna på de representanter de har i riksdagen som inte vill genomföra detta beslut.

Jag fick också en fråga: Om man skulle hitta uran i en järngruva, ska man då stoppa gruvan? Nej, vi vill inte stoppa en järngruva. Vill man fortsätta utvinna järnmalm ur gruvan ska man få göra det. Däremot tycker vi inte att man ska utvinna uranmalm ur gruvan. Vi tror inte att det är något problem att genomföra en sådan linje. Det är möjligt att skilja mellan uran och järn i det här fallet. Exemplet är också mycket hypotetiskt. Det är ju inget som är på väg att hända eller som man har haft problem med, att man har hittat uran i svenska järngruvor. Det känns som ytterligare exempel på att Alliansen försöker förvirra debatten.

Anf. 143 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att konstatera att jag inte fick något svar på frågan om man får analysera en borrhärd efter uran om man har undersökningstillstånd för koppar eller guld.

När det gäller vårt stämmobeslut tror jag att jag har lite bättre koll än Per Bolund. Vårt stämmobeslut var inte att vi ska göra det så knöligt att leta efter uran att man väljer att ange en annan metall som förstahandsval och därmed skicka ned labben i källaren utan insyn från medborgare, myndigheter eller politik. Vi sade i stämmobeslutet att vi skulle göra en översyn av minerallagen för att pröva möjligheten att stärka det kommunala medinflytandet redan i prospekterings- och provborrningsskedet. Det begränsas inte bara till prospektering av uran. Vi gör inte skillnad där, till skillnad från vad man gör i reservationen.

Med ert förslag blir det extra knöligt att leta uran, vilket helt uppenbart leder till risken att man kommer att uppge en annan sökväg och göra analysen utan att folk vet om det.

Jag får alltså inget svar på om man får analysera en sådan borrhärna efter uran. Dessutom kan jag konstatera att om man nu bryter i en gruva där det finns uran är det bäst att hela innehållet får ligga kvar i deponin.

Anf. 144 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Vi ska klara ut det här. Jag antar att jag kommer att få en fråga: Om man nu går ut och råkar hitta uran, får man titta på det i sådana fall? Det går ju till på följande sätt: Man anger för bergmästaren vad det är man söker. Det uppger man som förstahandsval. Är det koppar man söker ska man ange koppar som förstahandsval, givetvis. Därefter tittar bergmästaren på det område som gruvbolaget eller prospekteringsbolaget anger som sökmål. Om bergmästaren utifrån sin kunskap gör bedömningen att det inte finns någon koppar där får man inte heller tillstånd. Att man skulle uppge ett annat mineral för att egentligen söka efter uran är rent hypotetiskt. Det skulle innebära att bergmästaren inte kan sitt ämbete. Så är inte fallet i Sverige i dag.

Man måste hålla lite ordning på saker och ting. Det som reservationen handlar om är att vi vill ge ökat inflytande för lokalbefolkningen när förstahandsvalet uppges vara uran. Jag förstår inte varför inte majoriteten i Centerpartiet tycker att detta är bra. Ni hänvisar till vad Maud Olofsson har sagt, att man noga följer utvecklingen av minerallagen. Vad är det för svar, och vad betyder det?

Anf. 145 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Det betyder att vi nära följer utvecklingen.

Kan då Kent Persson ge svar på min fråga: Om man har undersökningstillstånd för koppar, guld eller molybden, är det då okej att ...

Fru talman! För vi debatten från talarstolen eller inte? Jag hör höga kommentarer om tjat från bänken.

(TREDJE VICE TALMANNEN: Varsågod att fortsätta, Jan Andersson!)

Jag ställer frågan en gång till eftersom jag inte fick något svar tidigare från oppositionen. Får man analysera efter uran om man har tillstånd för koppar, guld eller något annat? Delar även Kent Persson Miljöpartiets ståndpunkt att man inte kommer att stänga någon gruva om det visar sig att det finns uran i malmen?

Anf. 146 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Man stänger givetvis ingen gruva. Uran förekommer tillsammans med väldigt många andra mineraler. Det är den mest förekommande. Den förekommer i väldigt små mängder. Det är svaret på frågan.

Analyserandet handlar om att undersöka vad en borrhärna innehåller. Det är det man gör. Och är det så att man har sökt efter koppar eller något annat och får upp det och ser att det även innehåller andra mineraler gör man givetvis en bedömning av dem också. Det är uppgiften. De uppgifterna ska

sedan in i de här kartoteken och lagren uppe i Malå, bland annat. Detta är egentligen världsunikt. Det gör att vi har en bra kunskap om den svenska berggrunden, mineralerna, sammansättningen och så vidare.

Det här handlar ju inte om det. Den här frågan och den här debatten handlar om reservationen, där vi vill ge lokalbefolkningen ett inflytande över frågan om prospektering och provborrning efter uran, ingenting annat.

Anf. 147 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att Kent Persson säger: Det kommer inte att vara något förbud mot att göra analyser i fråga om uran, och det är väl ett bra svar. Det viktiga är att man inte anger uranet som förstahandsval. Därmed är en stor seger vunnen.

Så förhåller det sig inte. Man kommer fortfarande att kunna leta efter och analysera uran. Det är bara det att vi inte kommer att veta om det.

Anf. 148 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag blir bara ännu mer bekymrad och oroad över att det är så stora skillnader i hur ni tycker som regeringsföreträdare. Jag måste säga att jag är särskilt bekymrad över Centerns ställningstagande. Å ena sidan säger ni: Nja, men vi är inte för uranbrytning, och vi är inte för kärnkraft. Så säger man från Centerns håll. I nästa stund, när ni byter stol och sitter i riksdagen, säger ni någonting annat.

Det är självklart att det blir väldigt otydligt. Vad är det som egentligen gäller för regeringsföreträdarna? Vad ska väljarna tro? Självklart blir det väldigt oroligt, inte minst för de människor som bor där ute. Det blir oroligt för de företag som bland annat vill satsa på förnybara alternativ. Det blir väldigt otydligt.

Sedan skulle jag vilja säga att vår reservation egentligen inte handlar om prospektering. Reservationen handlar faktiskt om att vi vill öka det lokala inflytandet och utöka kommunens inflytande. Det är det som det handlar om, och det är det som vi tycker är bra med Centerns motioner. Vi ställer upp på det. Det är fantastiskt bra.

Sedan kan jag inte annat än fundera över Maud Olofsson. Jag har ställt frågan till henne i interpellationsdebatter här i kammaren flera gånger. Jag måste verkligen fundera över det svar du ger, att Maud Olofsson följer utvecklingen. Vad betyder det? Vad är hennes inställning? Vad är det som gäller?

Anf. 149 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Karin Åström frågar: Vad är det som gäller? Nuvarande lagstiftning gäller. Den är tydlig. Det gäller också ett mycket tydligt kommunalt veto – otvetydigt.

När det gäller reservationen blir frågan: Gäller fortfarande det kommunala vetot? Om man nu lägger ett förbud på riksnivå undrar jag: Varför ska vi ha ett kommunalt veto? Reservationen ger inte intryck av att vara genomtänkt hela vägen.

När det gäller prospekteringen tycker jag att det är oerhört viktigt att vi inte lurar folk och säger: Eftersom vi gör det knöligare eller förbjuder att man har det som förstahandsval kommer man inte att hitta, leta efter eller analysera uran.

Det är att lura folk, för den borrhärna som kommer upp när man letar efter något annat kan definitivt analyseras i fråga om uran, även om det inte råkar stå som förstahandsval i ansökan.

Anf. 150 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag skulle verkligen vilja rekommendera också Centerpartiets företrädare att åka till Malå och titta på den geologiska utställningen, ta del av den och prata med geologerna där. Besök bergmästaren! Han finns i Luleå, och han finns i Borlänge. Ta upp frågan, vad det här handlar om, med honom!

Bergmästaren säger att detta självklart är fullt möjligt. Om man plockar bort uran som förstahandsval har man löst frågan. Prata med kunnigt folk, Centern! Då får ni besked om vad som gäller i frågan.

Försök inte klistra på oss att vi skulle vara emot mineralprospektering eller att vi försöker hämma den utvecklingen! Det går inte hem.

Människor är oroadade ute i bygderna. För ni är väldigt otydliga som regeringsföreträdare. Centerpartisterna är kanske de som är mest otydliga i den här frågan, eftersom ni tycker någonting annat när ni är ute och pratar med väljarna. Så är det. Merparten av centerpartisterna ute i landet är emot uranbrytning och emot utbyggnad av kärnkraft. Det är fakta där ute. Så var mer tydliga med vad ni tycker. Lev inte som en schizofren varelse genom att byta stol och åsikter titt och tätt!

Jag vill ställa frågan igen till Centerns företrädare här: Säger du ja eller nej till uranbrytning?

Anf. 151 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag fick inget svar av Karin Åström vad gäller det kommunala vetot. Möjligen fick jag inte det därför att det inte finns något bra svar.

Den nuvarande lagstiftningen gäller. Det är ingen tvekan. Vi kommer att följa frågan noga.

Jag tackar för den fantastiska omsorg som oppositionen har om Centerpartiet. Men det sätt som oppositionen har hanterat den här frågan på gentemot enskilda ledamöter hedrar tyvärr inte oppositionen.

Anf. 152 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Det råder för närvarande högtryck inom den svenska gruvindustrin. Inom järnmalmsområdet investerar statliga LKAB för fullt uppe i Kiruna i norra Sverige, och Northland Resources satsar på gruvor i Pajala i samma region.

I Mellansverige pågår ett par mindre järnmalmsprojekt. Man vill återuppta produktion i gamla gruvor. Dannemora Mineral är verksamt i Dannemora gruva, Grängesberg Iron Ore i Grängesbergsgruvan samt Nordic Iron i Bergslagen.

Faktum är att Sverige år 2008 svarade för 90 procent, ca 24 miljoner ton, av järnmalmsproduktionen i EU. Att gruvindustrin är viktig för sysselsättningen i norra Sverige håller nog alla här i kammaren med om. Men också de återöppnade gruvorna i andra delar av landet betyder mycket för jobbskapandet.

I mitt hemlän, Uppsala län, i kommunen Östhammar, ligger Dannemora gruva där dräneringsarbetet avslutades i förra månaden. Dannemora är en liten uppländsk ort med ca 500 invånare. Den nya gruvan kommer att sysselsätta 140 personer, vilket förstås innebär ett jätteuppsving för hela bygden och en ökad framtidstro.

Generellt sett är också den svenska gruvindustrin en investerare i mångmiljardklassen. År 2008 levererade den in vinster till svenska staten på drygt 10 miljarder, trots den globala ekonomiska krisen. Allt detta visar att gruvindustrin spelar en avgörande roll för Sverige som exportland.

Vid brytningen av olika slags mineraler måste hänsyn tas till flera intressenter. Det är både prospektörer, markägare och gruvindustrin, men framför allt är det viktigt att ta miljöhänsyn. För mig som kristdemokrat innebär detta att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en så hälsosam och god miljö som möjligt.

Detta uppnås inte genom att vi stoppar all gruvbrytning eller förbjuder prospektering. Det uppnås inte genom att man gör alla dem som i dag arbetar inom gruvindustrin arbetslösa eller genom att strypa de vinster som industrin bibringar den svenska statskassan.

Det uppnås genom en tydlig miljölagstiftning som skyddar de svenska naturvärdena. En sådan har vi genom den miljöbalk som berörda tillståndsmyndigheter tillämpar vid sidan av den minerallag som prövar prospektörers förmåga och avsikt att tillvarata eventuella fyndigheter.

Även denna minerallag präglas av ett tydligt hänsynstagande till miljön. I 3 kap. 3 § tredje stycket finns en bestämmelse om att undersökningar ska utföras så att minsta möjliga skada och intrång uppkommer på natur- och kulturmiljöer och annans egendom.

Genom de ändringar som genomfördes i lagen år 2005 har också äganderätten inom denna sektor på ett tydligt sätt stärkts. En så kallad mineralersättning från koncessionsinnehavaren till den berörda markägaren har införts.

Dessutom har kontakterna mellan prospektörerna, gruvnäringen och markägarna förbättrats avsevärt. Exempelvis ska markägarna få information om ansökan om undersökningstillstånd redan i ett tidigt skede och ges rätt att framföra sina synpunkter i samband med att en arbetsplan formuleras.

Fru talman! När man diskuterar gruvbrytning är det ofrånkomligt att komma in på ämnet uran. Det har vi också gjort här i dag ett antal gånger.

I Sverige förekommer uran i många områden i såväl urberg som i yngre bergarter. Halterna av uran i den svenska berggrunden är dock väsentligt lägre än i de stora uranproducerande länderna. Det innebär att de kända svenska tillgångarna är ekonomiskt mindre brytvärda.

I Sverige får inte uranbrytning ske utan tillstånd utfärdat enligt minerallagen, miljöbalken samt kärntekniklagen. Dessutom ska anläggningar för brytning, bearbetning eller anrikning av uranhaltigt material tillgänglighetsprövas av regeringen.

Även om regeringen säger ja till en sådan anläggning har kommunen slutordet. Kommunen där en uranfyndighet hittas har helt enkelt ett kommunalt veto.

Detta veto gäller dock inte själva prospekteringen, det vill säga undersökningstillståndet för uran. Vid första anblicken kan det verka ologiskt. Varför kan kommunen säga nej till att bryta uran men inte till en undersökning som föregår en sådan brytning?

Svaret på denna fråga är att uran visar vägen till andra fyndigheter. Hittar man uran är sannolikheten stor att man hittar andra mineraler och omvänt. Så enkelt är det.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i propositionen och avslag på samtliga motioner.

Anf. 153 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Som jag tidigare har nämnt här i debatten gör Naturskyddsföreningen inför varje riksdagsval en enkät, där man till alla partier ställer ett antal frågor som berör miljön i allmänhet. De kan vara av många olika slag.

I enkäten före valet 2006 om miljöloften 2007–2010 hade man en fråga om partierna ville förbjuda uranbrytning i Sverige. Som jag redan har varit inne på sade Centerpartiet då tydligt ja: Vi vill förbjuda uranbrytning i Sverige.

Även Kristdemokraterna svarade ett tydligt ja på den frågan: Ja, Naturskyddsföreningen, vi vill förbjuda uranbrytning i Sverige.

Det är intressant att höra Mikael Oscarsson. Den uppfattningen har uppenbarligen ändrats under de här tre och ett halvt åren. Kristdemokraterna verkar inte ha lagt många strån i kors för att förverkliga det vallöfte som man gav till Naturskyddsföreningen 2006.

Nu har man helt gått ifrån den principen. Man tänker absolut inte agera för att förbjuda uranbrytning i Sverige. Tvärtom försvarar man den. Man tänker inte rösta för några motioner som förverkligar det vallöfte som man gav i enkäten.

Jag vet att det är många som läser enkäten och har den som guide när de ska göra sitt val till riksdagen. De utgår från svaren, tror att de stämmer och att de ska få den politik som utlovas.

Jag skulle vilja fråga Mikael Oscarsson: Vad har du att säga till dem som röstade på Kristdemokraterna i valet för att ni lovade att förbjuda uranbrytning, nu när ni helt och hållet har ändrat uppfattning i den frågan?

Anf. 154 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Den här debatten handlar om prospekteringstillstånd. Vi vill inte ha något tankeförbud, vare sig när det gäller kärnkraften eller prospekteringsförbud.

Vi tycker att det är en alldeles utomordentlig lagstiftning som vi har på området prospektering. Det gäller minerallagen, miljöbalken och kärntekniklagen som är involverad när det gäller eventuell uranbrytning.

Vi har det kommunala veto som talare efter talare i den här talarstolen har fastslagit är så viktigt. Det är något som vi har stått för hela tiden, att folket får bestämma. Det är inte något som vi tycker att vi här i riksdagen ska besluta. Det är upp till kommunen i fråga att ta ställning.

Vi har också en regering som har lovat att följa tillämpningen av de här lagarna. Med det beskedet känner vi oss lugna. Det är det besked jag har att ge.

Anf. 155 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Så snabbt kan man ändra politisk uppfattning. Den här debatten handlar inte alls bara om prospekteringstillstånd. Om Mikael Oscarsson läser vår reservation blir det tydligt att vi vill ändra lagstiftningen så att uranbrytning inte ska kunna ske i Sverige. Det var nämligen vad vi lovade i den enkät som Naturskyddsföreningen gjorde 2006.

Eftersom Kristdemokraterna lovade samma sak tänkte vi att det var något som de tänkte genomföra. Uppenbarligen är det inte så. Nu är tvärtom budskapet att vi har en utomordentlig lagstiftning. Plötsligt finns det inte alls någon anledning att ändra lagstiftningen fast man hade det löftet i valrörelsen 2006.

Det är inte bara löftet om uranbrytning som man har brutit mot från Kristdemokraternas sida. Kristdemokraterna har uppfattats under lång tid som ett parti som har varit emot kärnkraft. Det var också det budskap som man var tydlig med i valrörelsen. Man tyckte inte att kärnkraften var en bra energikälla.

Även där har man brutit det löfte som man gav till väljarna. Man har gått emot det som folk faktiskt röstade på partiet för.

Det är en intressant fråga: Hur många vallöften kan egentligen ett parti bryta mot? Hur mycket kan man gå emot det som tidigare har varit grundläggande principer utan att partiet förlorar sitt egenvärde?

Jag kan se hur Kristdemokraterna och även andra partier inom regeringssamarbetet på punkt efter punkt går ifrån det man tidigare har tyckt. Man ändrar uppfattning och går ifrån det som har varit uttryckliga vallöften som man har gett till väljarna och gått till val på. Man har sagt: Det här kommer vi att genomföra om vi kommer till makten.

Nu när man sitter och har makten genomför man en 180 grader annorlunda politik. Vad är Mikael Oscarssons uppfattning där? Hur många vallöften kan man egentligen bryta mot? Hur mycket kan man ändra sin grundläggande politik utan att man sviker de väljare som har gått och röstat på en?

Anf. 156 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Vi kristdemokrater anser att kärnkraften behövs för en överskådlig framtid. Det är ett klart besked. Vi behöver den för basindustrin och för våra konsumenter. Det är helt enkelt orealistiskt att tro att vi skulle kunna klara oss utan kärnkraften.

Därmed blir det också märkligt att vi ska säga att det är helt otänkbart att ha uranbrytning i Sverige. Om man miljö- och säkerhetsmässigt klarar de krav som finns på området är det kommunen själv som får besluta. Det är vår tydliga hållning.

Miljöpartiet eftersträvar något slags förbud mot att få titta efter uran, men då blir det ju en verkninglös lag därför att då ändrar man i så fall bara förstahandsalternativet, som vi har hört förut. Det var någonting som bergmästaren i den hearing vi hade berättade. Ändrar man på det här och förbjuder uran som förstahandsalternativ anger man något annat men fortsätter med detta.

Ni är ute efter en lagstiftning som inte kommer att fungera och inte fyller någon funktion mer än möjligtvis i några svulstiga valformuleringar från Miljöpartiet.

Anf. 157 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det blir bara mer och mer otydligt, tycker jag. Bekymmersamt är det naturligtvis också när man vet vilken inställning Kristdemokraterna tidigare har haft i frågan, både när det gäller kärnkraft och uran. Det var alltså ett uppvaknande en tidig morgon i förra veckan när Mats Odell satt i morgonsoffan tillsammans med Maria Wetterstrand och hade en diskussion. Det var väldigt tydligt hur Kristdemokraterna hade svängt i frågan när det gäller satsningar på kärnkraft och att vara positiva till uranbrytning. Det är klart att jag förstår att väljarna därute inte känner igen Kristdemokraterna. Det är besvärligt.

Det finns, som jag ser det, tre förklaringar till varför uranet har blivit så eftertraktat. Det handlar för det första naturligtvis om priset och världsmarknadsläget. Det handlar för det andra om att vi i Sverige har en väldigt bra minerallagstiftning när det gäller mineraler över lag. Vi har bra infrastruktur när det gäller att komma åt dem. För det tredje är vi ett engelskspråkigt folk, vilket är viktigt för många firmor som söker mineraler.

Men om vi pratar om hela mineralsidan är problemet fortfarande den otydlighet ni som regeringsföreträdare uppvisar när det gäller uran. Ni är så otroligt otydliga med vad ni vill. Jag skulle vilja att Mikael Oscarsson återigen förtydligar lite grann vad Kristdemokraterna egentligen tycker för de väljare som lyssnar.

Anf. 158 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Vi har hört, och lyssnarna har också hört, ett antal replikskiften här. Det är märkligt att polletten inte ramlar ned för Karin Åström. Vi har ju hur många gånger som helst talat om att vi tycker att den lagstiftning vi har är alldeles utmärkt. Den är tillfyllest. Vi har en alldeles utmärkt minerallag och miljöbalk. Vi har en kärntekniklag som är helt tillfyllest. Vi har ett kommunalt veto. Folket bestämmer, och vi ändrar inte spelreglerna beroende på vilken majoritet det är, utan vi tycker att det här är något som är rätt och som så ska förbli. Vi har en regering som följer tillämpningen.

När jag nu hör diskussionen får jag tillfälle att fråga Karin Åström: Ditt parti har ju haft makten i det här landet förut i väldigt många år – före 2006 var det tolv år. Om det här var något som var så brinnande för dig, Karin, och för ert parti, hur kommer det sig då att ni inte har tagit något initiativ tidigare? Ni har inte sagt flaska.

Är inte det här ett exempel på eftergiftspolitik för att få med Miljöpartiet? Den här gruvfientligheten, som det så riktigt har sagts från talarstolen flera gånger, har nu kommit rätt in i era gemensamma överenskommelser. Det är beklagligt.

Anf. 159 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill erinra om att det enligt riksdagsordningen 2 kap. 12 § inte är tillåtet att uttrycka sig nedlåtande om någon. Jag uppfattade det nog så i inlägget från Mikael Oscarsson.

Jag vill alltså påminna om en värdig ton i debatten.

Anf. 160 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Jag vill bara kommentera det på det sättet att vi från de rödgröna absolut inte är gruvfientliga. Vi är tvärtom väldigt för gruvnäring och tillväxt. Vi är egentligen inte bekymrade över den frågan, utan den fråga vi är bekymrade över är uranet och vad regeringsföreträdarna tycker när det gäller detta. Ni är fortfarande väldigt spretiga. Möjligen kan jag ge en stjärna till Mikael Oscarsson för att han är mer tydlig med vad han vill med uranbrytning. Så kan jag säga.

Men det är fortfarande bekymmersamt med den otydlighet ni sänder ut. Det är bekymmersamt för väljarna, bekymmersamt för människor ute i bygderna och bekymmersamt också för företag som kanske funderar på om man i stället ska satsa resurserna på energieffektiviseringar och förnybara alternativ. Er syn på hela uranfrågan och kärnkraftsutbyggnaden pressar nämligen tillbaka de förnybara alternativen.

Er inställning är därför mycket bekymmersam.

Om Kristdemokraterna upplever att vi socialdemokrater har en förändrad inställning handlar det helt enkelt om att de senaste årens diskussioner och antalet ökningarna när det gäller uranprospektering, människors oro ute i bygden, forskning, utveckling och utbildning på området har fått oss att ändra inställning.

Anf. 161 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag tackar för den stjärna som jag fick från Karin Åström. Jag är tacksam för den. Dock kan jag inte ge någon stjärna tillbaka, för jag förstår inte riktigt den omsvängning som ni har gjort. Varför tog ni inte chansen att göra någonting under de tolv år ni hade makten? Det Karin Åström säger låter i mina öron som en efterhandskonstruktion, alltså helt enkelt eftergifter till Miljöpartiet. Hur man än vänder och vrider på det blir det gruvfientligt.

Jag tycker att vår ståndpunkt är glasklar. Vi tycker att vi har en lagstiftning på området som är tillfyllest – minerallagen, miljöbalken, kärntekniklagen och det kommunala vetot. Det här är jätteviktiga frågor för Sverige och för fortsatt gruvbrytning. Vi har en regering som följer tillämpningen. Det är vårt besked.

Anf. 162 MARIE NORDÉN (s):

Fru talman! Hemma i Jämtland blir frågan om uranbrytning alltmer överhängande. Antalet prospekteringar är väldigt omfattande, och det finns en stor oro för att uranbrytning kan bli verklighet inom en snar framtid.

Det är många som har engagerat sig i den här frågan, för den är viktig för miljön och för vår framtid i Jämtland. Vi vill att vi även i framtiden ska kunna erbjuda ett orört och rent landskap som i dag är en källa både till rekreation och företagande för oss boende men också en oas för många besökare.

Rädslan för de konsekvenser som en urangruva skulle kunna innebära för miljön är stor, och tanken på det ingrepp i naturen som ett dagbrott skulle innebära svindlar. En brytning av uran skulle skapa omfattande och sannolikt oreparerbara skador i en mycket känslig naturmiljö.

Flera forskare varnar för föroreningar i vår dagvattenkälla, Storsjön. Det är just runt Storsjön som man i dag letar och hoppas på att kunna öppna en eller flera gruvor. Det finns en utbredd känsla av maktlöshet bland många människor i dag i relation till gruvbolagen men också till Bergsstaten som i princip härjar fritt trots protester från enskilda och från kommuner.

Det är också bakgrunden till vår motion från den socialdemokratiska Jämtlandsbänken. Informationen måste fungera bättre än vad den gör i dag. Det lokala inflytandet måste öka. Vi vet att det inte har fungerat. Bergsstaten har till och med en JO-anmälan på sig därför att man till exempel inte har hittat rätt markägare vid informationen.

Jag har påtalat just detta för Maud Olofsson fler än en gång i debatter här i kammaren. Hon har vid båda tillfällena försäkrat mig om att hon passivt – ja, det sade hon inte, men det är det hon har gjort – följer frågan. Det räcker inte. Jag tycker att vi ska ta ett större ansvar än så för att informationen fungerar.

Därför är jag jätteglad att det finns en reservation från oss socialdemokrater tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet där vi kräver just detta. Så här står det i reservationen: "Det finns anledning att se över frågan om hur enskilda, kommuner, länsstyrelser m.fl. kan få bättre information, insyn och påverkansmöjligheter i samband med uranprospektering." Det står inte: Förbud gruvdrift nu!

Jag rekommenderar alla att ni läser vår reservation. Jag rekommenderar också majoriteten att läsa vår reservation, för det verkar inte som om ni har gjort det när man lyssnar på debatten.

Det ökade intresset för uranbrytning är, som alla förstår, nära sammanlänkat med regeringens inställning till kärnkraften. Vi vet att kärnkraften behöver uran, och de borgerliga partiernas energiuppgörelse bygger fast Sverige i kärnkraften för årtionden framöver.

Det handlar naturligtvis också om spretigheten i signalerna vad gäller uranbrytning och hur man ställer sig till den. Statsminister Fredrik Reinfeldt har sagt att uranbrytning inte är uteslutet i Sverige och att det, som flera har sagt tidigare, till och med är en logisk följd av energiuppgörelsen. Centerpartiets ledare Maud Olofsson sade bland annat i interpellationsdebatten med mig och flera av mina partikamrater att som centerpartist behöver hon ingen uranbrytning. Men hon har konsekvent vägrat att ge tydliga signaler eller besked om hur hon faktiskt ställer sig till frågan.

Det är samma Maud som har övergivit Centerns tidigare hjärtefråga, motståndet mot kärnkraften. Det helt omöjligt att inte tänka på Centerns tidigare ledare Thorbjörn Fälldin i dag. Han vägrade att dagtinga med sitt samvete. Hans övertygelse var mer värd än statsministerposten. I dag, 30 år efter att det svenska folket i en folkomröstning sade nej till kärnkraften, lämnar Centern tillsammans med de övriga borgerliga partierna en proposition om fortsatt utbyggnad av kärnkraften till riksdagen. Vad ska centerpartister och andra kärnkraftsmotståndare i landet tro?

Socialdemokraterna vill aveckla kärnkraften och säger därför nej till uranbrytning. Vi är överens om detta i oppositionen. Vi har vid ett flertal tillfällen sagt att en rödgrön regering inte kommer att

medverka till uranbrytning i landet. Vi tycker att frågan om uranbrytning är för stor och för viktig för att avgöras på kommunal nivå. Vi anser att det är en nationell fråga som ska avgöras på nationell nivå.

Jag tycker att det blir väldigt tydligt varför det inte bara kan handla om en kommuns veto när man tittar på situationen runt Storsjön i Jämtland. Kommer det förslag på en gruva i Berg kan ju Bergs kommun säga ja eller nej, men det här påverkar inte bara Bergs kommun vid Storsjöns strand, utan det påverkar alla kommuner runt Storsjöns strand. Det är Storsjön som är den dagvattenkälla som riskerar att bli förorenad. Varken Östersund, Krokoms eller Åre kommuner ingår i det kommunala vetot. De har ingenting att säga till om eftersom det inte är i deras kommuner som gruvan ska vara. Just därför måste vi se till att det blir tydliga signaler och ett tydligt ställningstagande från bland annat regeringen.

Efter dagens debatt har vi fått tydliga besked om att det endast är en rödgrön regering som är garanten mot uranbrytning trots tidigare löften från Centerpartiet och Kristdemokraterna. Det är tydligt att det bara är vi i oppositionen som är för att vi får en bättre information och ett ökat lokalt inflytande inför uranprospektering, precis som flera centerpartister tillsammans med oss socialdemokrater och miljöpartister har motionerat om.

Utifrån den reservation som bland annat bygger på Per Åslings motion borde det finnas en majoritet för just vår reservation i kammaren i morgon. Vi kanske får positiva besked från Per Åsling om att han kommer att följa sin övertygelse så att vi får en majoritet för en bra reservation som inte innebär att vi förbjuder gruvdrift utan att vi tar tag i en fråga som många känner en stor frustration inför. De måste kunna få ett bättre inflytande och bättre information. Det tycker jag att människor, markägare, kommuner och länsstyrelser i de här länen har rätt att kräva.

(Applåder)

Anf. 163 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Marie Nordén uttryckte oro för att uranbrytning kan bli verklighet i Jämtland. Nu finns ju ett kommunalt veto. Det är bara om kommunerna i Jämtland röstar för och accepterar uranbrytning som det kan bli verklighet. Jag blir väldigt förvånad över denna oro om opinionen i Jämtland är sådan som Marie Nordén beskriver den, nämligen att det är ett kompakt motstånd. Då är det ju inget problem. Då kommer ju det kommunala vetot att slå till.

Senare i anförandet fick vi en förklaring, nämligen att Marie Nordén inte litar på kommunpolitikerna hemma i Jämtland. Hon kräver att frågan förs upp på nationell nivå. Det är samma sak som vi hörde tidigare i debatten från Socialdemokraternas företrädare, att det kommunala vetot inte är att lita på. Då gällde det ett kommunalråd i Boden.

Jag tror att Socialdemokraterna har slagit in på en helt ny väg, nämligen att upphäva det kommunala vetot i fråga om uranbrytning. Vi har hört det från de två företrädare för Socialdemokraterna som har framträtt här i dag. Det är en ny ståndpunkt. Jag är väldigt förvånad över att den här otroligt viktiga positionsförändringen har kommit fram på det här något oväntade och lite osorterade sättet. Jag noterar att Socialdemokraterna nu har en ny ståndpunkt. Det kommunala vetot ska avskaffas. Detta ska föras upp på nationell nivå. Jag vill understryka att vi för vår del inte vill ändra den kommunala vetorätten.

Anf. 164 MARIE NORDÉN (s) replik:

Fru talman! Det här är inget nytt besked om hur vi ställer oss till urangruvor. Det var ganska länge sedan som vi tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet gav besked om att vi aldrig tänker medverka till att det blir en urangruva. Om kommunen säger ja kommer det sannolikt att gå vidare till nästa instans, och då är det viktigt att vi har en lagstiftning som gör det möjligt att säga nej till en urangruva. Vi har också sagt att om det krävs en förändring i lagstiftningen är vi beredda att ta den förändringen.

Det är en viktig signal hur olika partier ställer sig till detta. Det gäller inte bara svaren på en enkät från Naturskyddsföreningen som kan visa sig bli något helt annat i den reella politiken, vilket det har blivit både för Kristdemokraterna och för Centerpartiet.

Sedan är det också så, Carl B Hamilton, precis som jag sade i mitt anförande, att man kan tycka att det kommunala vetot är väldigt fint och bra på många sätt. Men om det, som i det exemplet jag gav, kommer en förfrågan om en gruva i Bergs kommun, vilket vi vet naturligtvis kommer att påverka dagvattnet i Storsjön kommer frågan om kommunens åsikt om den gruvan inte att vandra vidare till Östersunds kommun, Krokoms kommun eller Åre kommun som också är beroende av ett rent vatten i Storsjön.

Jag tycker, och det här är min personliga åsikt, att när det finns en regering som tydligt säger nej till urangruvor är inte det kommunala vetot det absolut viktigaste. Men det är klart att när man har en regering som vägrar att ge tydliga signaler om hur man ställer sig till en urangruva blir det kommunala vetot väldigt viktigt. Då blir det avgörande för om det blir urangruvbrytning i Sverige eller inte. Det verkar vara den enda garanten att vi har kloka kommunalpolitiker i stället för kloka nationella politiker.

Anf. 165 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att man ska lita på kloka kommunalpolitiker. Det tror jag är en väldigt bra grundregel i Sverige, och den har vi haft sedan 1800-talet. Jag förstår faktiskt inte den principiella hållningen som vi har hört här från två företrädare för Socialdemokraterna, nämligen att det kommunala vetot ska upphävas när det passar och överflyglas av ett nationellt regeringsbeslut.

Man kan inte ha som princip att när det går emot en på lokal nivå ska man eftersom de har fattat fel beslut föra upp frågan på nationell nivå. Det funkar inte så. Eller rättare sagt fungerar det nog om man är väldigt principiös, men jag tror inte att det är en princip som vi kan skriva in i vår lagstiftning att när man röstar emot Socialdemokraterna på lokal nivå ska det föras upp till nationell nivå där man, antar jag, från företrädarna för Socialdemokraterna här hoppas att det sitter en socialdemokratisk regering. Man kan inte ha det på det sättet.

Sedan, fru talman, vill jag ta upp en annan sak som sades i huvudanförandet, nämligen att Bergsstaten härjar fritt. Om det är på det sättet har vi ju upphört att vara en rättsstat. Det är naturligtvis en intressant linje att Sverige på det här området inte längre är en rättsstat, inte minst med tanke på Marie Nordéns tidigare hyllande av minerallagen. Den borgar tydligen för ett rättslöst tillstånd.

Min fråga är: Varför har inte Marie Nordén motionerat om en ny lagstiftning så att det här rättslösa härjandet upphör?

Anf. 166 MARIE NORDÉN (s) replik:

Fru talman! Det finns många kloka politiker både på nationell nivå och på lokal nivå. Tyvärr känner vi att frågan om uranbrytning är mycket större än att den ska lösas på kommunal nivå. För oss rödgröna är principen klar: Vi bryter inte uran i Sverige. Vi är beredda att ta det ansvaret, och det är också det beskedet som vi har gett.

Jag tror faktiskt att den markägare som aldrig fick beskedet från Bergsstaten om att det skulle bli uranprospektering på hans mark nog kände sig ganska rättslös och överkörd. Vi har ett system i dag som går ut på att när man informerar markägare är tystnad lika med medhåll. Du får ett brev, och protesterar du inte när du har fått det brevet har du ingenting att erinra.

Det är precis det som är felet, bland annat i informationssystemet. Man borde vända på det, anser jag. Ett brev skickas ut, och har Bergsstaten inte fått svar från markägarna måste man ta reda på varför. I det här fallet hade man inte ens tagit reda på rätt adress till markägaren som nog var ganska rättslös.

Vårt förslag är att vi ska se över informationen och öka den som ett första steg. Men precis som vi säger i vår reservation är vi beredda att, om de här åtgärderna som vi föreslår träder i kraft och det ändå inte fungerar, ta ett steg ytterligare och se efter vilka förändringar i lagstiftningen som vi måste göra.

Just därför har vi skrivit vår reservation, och vi är väldigt tacksamma över att vi har fått med oss våra partikamrater och Vänstern och Miljöpartiet.

Anf. 167 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Marie Nordén nämnde kärnkraften och gjorde ett avståndstagande från den. Jag beklagar djupt att socialdemokratin går emot en viktighet i energiförsörjningen i Sverige, vilket är allvarligt.

Vi har tappat varven, vi har tappat textil, vi har tappat skog, vi har tappat mikrovågsugnar och vi har tappat dammsugare. Vi har tappat allting. Jag vill bara säga att det är beklagligt.

Jag vill ställa en fråga till Marie Nordén. Litar du inte på det kommunala vetot i Bergs kommun? Litar du inte på den minerallag, den strålskyddslag och den miljölag som finns och som skyddar verksamheten från att det ska ske någonting som inte är bra för Bergs kommun? Vore det inte bra om Bergs kommun kanske sade ja till detta och fick långsiktiga arbetstillfällen?

Anf. 168 MARIE NORDÉN (s) replik:

Fru talman! Vi har alltid sagt att kärnkraften ska avvecklas på ett ansvarsfullt sätt. Jag ska se till att vi inte tappar någonting på tårna och gör oss illa i onödan utan faktiskt tar ansvar för att den energiintensiva industrin får energi till bra pris. Men det är precis som jag sade i mitt tidigare anförande och i replikskiftet att Berg kan säga ja eller nej, men det är fler kommuner än Berg som

påverkas av en eventuell urangruva. Politikerna i de kommunerna har ingen möjlighet över huvud taget att säga ja eller nej. Därför tycker jag att det kommunala vetot inte fungerar som det ska.

Det finns kloka politiker överallt. Jag litar på den majoritet som finns i Bergs kommun just nu, och jag vet vad de tycker. Men jag vet också att majoriteter förändras. Tidigare hade vi faktiskt en överenskommelse, och alla var överens i Jämtlands län om hur vi ställde oss till uranbrytning oavsett vilken kommun det handlade om.

Så var det ända tills Reinfeldt var ute och gjorde klart att han tycker att uranbrytning är okej, och då svängde genast våra moderater i Jämtlandsdistriktet. Sedan kom Folkpartiet efter dem. Just nu är det bara Kristdemokraterna och Centern i den borgerliga alliansen som fortfarande står fast vid att de inte vill ha någon uranbrytning i länet.

Men det vet du lika väl som jag, Staffan Anger, att majoriteter förändras. Sedan ställer vi oss väldigt olika till en urangruva. Jag tycker inte att vi ska bryta uran i Sverige, och därför tycker jag att det känns väldigt bra att vi i det rödgröna samarbetet faktiskt har bestämt oss för att vi aldrig ska medverka till att vi bryter uran i Sverige.

Anf. 169 STAFFAN ANGER (m) replik:

Fru talman! Det verkar som att Marie Nordén inte tror på det kommunala vetot och inte tror på att Bergs kommun kan fatta rätt beslut, vilket de säkert kan göra. Det är klart att Bergs kommun aldrig, när man har gått igenom alla lagar och förordningar, om det skulle drabba dagvattnet i Storsjön skulle få några som helst möjligheter att ens säga ja eller nej till brytning av uran. Det är ju en enorm lagstiftning som finns när det gäller detta.

Vore det så förfärligt om Bergs kommun kanske kunde få 100–200 jobb av att bryta uran och kanske göra det under de kommande 30–40 åren och dessutom hjälpa till att få en försörjning av kärnkraften i Sverige?

Anf. 170 MARIE NORDÉN (s) replik:

Fru talman! Precis som kärnkraftsfrågan är en nationell fråga och ett nationellt ansvar tycker jag att uranfrågan och uranbrytningen också borde vara ett nationellt ansvar. Jag tycker att den frågan är för viktig, precis som jag sade i mitt anförande, att lämna på kommunal nivå. Uran är inte vilket mineral som helst, och vi har inte prövat lagstiftningen vad gäller uran, så vi vet inte hur den fungerar. Det är inte heller så att vi känner till konsekvenserna för miljön efter urangruvan fanns på 70-talet. Ingen har direkta svar för vad som kommer att hända. Vi vet bara att uran är ett ämne som egentligen inte ska upp ur marken.

När det gäller jobben kan man ställa sig frågan vad det är för jobb som vi ser framför oss i Jämtland i framtiden.

Jag hör till dem som inte tror att gruvjobben är det som kommer att utveckla Jämtland eller Bergs kommun. Vi har i dag rekommenderat varandra att åka till olika platser, och jag rekommenderar Carl B Hamilton att åka till Orrviken och se den plats där man vill öppna ett dagbrott. Det kommer att i princip äta upp en hel by, en av de vackraste platserna i Jämtland. Det är inte framtiden för Orrviken,

för när gruvbrytningen där är över efter 30–40 år har man bara kvar ett stort håll. Då kan man glömma allt annat. Kanske får man en stor bassäng, men den får man ändå inte bada i.

Jag tror inte att Jämtland, som är ett starkt turistlän, som växer så det knakar, som har allt fler turister från hela världen som kommer till det orörda och vackra landskapet, är betjänt av ett stort håll. Jag tror inte att det är framtiden, och det tror inte heller jämtarna.

(Applåder)

Anf. 171 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Marie Nordén borde kanske läsa på lite grann. Hon säger att vi inte vet hur det kommunala vetot fungerar eftersom det inte är prövat. Det är visst prövat i Sverige! Det har använts i Skaraborg, och jag kan säga att det inte användes med hjälp från Marie Nordéns partikolleger. Det var en borgerlig majoritet som för några årtionden sedan använde det.

Jag har två frågor till Marie Nordén. För det första: Om vi nu säger att uran inte får vara förstahandsalternativet vid prospektering, tror Marie Nordén att det kommer att innebära att ingen söker efter uran? För det andra: Hur blir det med det kommunala vetot? Jag tyckte mig höra Marie Nordén säga att det kanske inte är så viktigt med kommunalt veto. Beskedet hem till Jämtland är alltså: Det där begriper ni inte ute i provinserna. Låt oss sköta det i Stockholm så blir det bäst.

Anf. 172 MARIE NORDÉN (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att Jan Andersson borde ha lyssnat på vad jag sade i mitt anförande. Jag sade inte att man inte hade prövat det kommunala vetot. Jag sade att man inte hade prövat den lagstiftning som man säger ska garantera miljön vid en eventuell urangruva. Den lagstiftningen har inte prövats. Jag sade också att det kommunala vetot bara gäller för den kommun där den faktiska gruvan ligger men inte för de kommuner som på sikt påverkas av gruvan. Det var vad jag sade.

Jan Andersson har under hela debatten visat en anmärkningsvärd syn på gruvbolagen och deras etik och sätt att arbeta. Han vill ge sken av att om de får ett nej går de bakvägen, luras och gör allt för att kringgå lagen. Vid flera tillfällen har Jan Andersson ansett att om vi sätter upp de och de reglerna kommer vi nog att få se hur gruvbolagen hittar andra vägar och inte följer de lagar som vi sätter upp.

Det kommunala vetot är jätteviktigt. I en situation med en regering som inte tar ställning, inte talar om hur man ställer sig till en urangruva och uranbrytning, är det kommunala vetot oerhört viktigt. Eftersom jag tycker att vi inte ska ha urangruvor hoppas jag naturligtvis att den åsikten delas av de kommunpolitiker som eventuellt ställs inför frågan vad de tycker om en urangruva.

Då jag tycker att det är en så pass viktig fråga anser jag att det kräver ett nationellt ställningstagande. Därför har vi från den rödgröna oppositionen gett klara besked om att vi inte tänker ställa upp på uranbrytning i Sverige.

Anf. 173 JAN ANDERSSON (c) replik:

Herr talman! Jag ska sammanfattningsvis bara konstatera att med en socialdemokratisk regering är det kommunala vetot inte särskilt viktigt.

Anf. 174 MARIE NORDÉN (s) replik:

Herr talman! Det var många som trodde att det med en regering där Centerpartiet ingick fanns en garanti för att man inte skulle bryta uran, att både Centerpartiet och Kristdemokraterna skulle stå fast vid det svar de gav till Naturskyddsföreningen.

Det är viktigt att lyssna på människorna ute i de bygder som nu är föremål för en allt större prospektering. De känner sig maktlösa, vill ha bättre information och ett större inflytande. De signaler som vi från den rödgröna oppositionen har gett innebär att vi inte tänker ställa upp på en uranbrytning, och jag önskar att Centerpartiet och Kristdemokraterna hade stått fast vid sin övertygelse.

Den reservation som vi har tycker jag är bra. Den handlar om just de två saker som många har efterfrågat, nämligen bättre information och ett större lokalt inflytande. Men det handlar också om en bättre prövning, med större miljökrav även på prospektering, än vad som gäller i dag. Det är inte så avancerat, men det är väldigt effektiva åtgärder. Jag ser på Jan Andersson att han blir lite förvånad, men det står faktiskt att läsa i reservationen att vi ställer dessa två krav.

Jag hoppas att vi har flera centerpartister med oss vid voteringen i morgon. Vi förordar alltså en ändring av förordningen så att även provborrning ska räknas som miljöfarlig verksamhet och kräva hälsoskydd. Det är en bra åtgärd, för vi vill att det ska vara hårda krav såväl på borrning som på brytning, samt att informationen ska fungera på ett bättre sätt.

Anf. 175 CHRISTIN HAGBERG (s):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservation nr 2. Dessutom vill jag instämma i vad Karin Åström och Marie Nordén har framfört i tidigare inlägg i detta ärende. Jag är förvånad över tonläget i debatten från majoritetens sida där man hela tiden försöker klistra på oppositionen något som vi inte tycker. Stå för er politik, det är ni som är i majoritet och fattar besluten! Vi är i opposition. De timmar vi suttit här och lyssnat har varit mycket märkliga. Det är dock upp till allianspartierna om de inte vill stå för vad de tycker.

Minerallagen har till syfte att ta till vara de mineraler som är intressanta från industriell synpunkt och som förekommer i en sådan utsträckning att utvinning är meningsfullt. Man utgår från att det ska ha ett nationellt intresse. I Sverige har vi även en miljöbalk som har som mål att främja hållbar utveckling och se till att ge kommande generationer möjlighet till ett bra liv med hälsosam och god livsmiljö. Försiktighetsprincipen ska gälla.

Minerallagen och miljöbalken gäller parallellt. Att döma av motionerna som behandlas i detta betänkande är vi många som anser att det inte fungerar särskilt bra. Först kan nämnas prospektering och utvinning av uran. Uran, ett radioaktivt ämne med mycket lång nedbrytningstid, är från miljöbalkens synpunkt inte acceptabelt. Vi från oppositionen som vill satsa på en energiförsörjning som är förnybar och hållbar säger klart och tydligt nej till detta.

Det andra jag vill nämna är den prospektering som nu pågår i mitt hemlän, Skåne. Jag vet inte om det ingår i Staffan Angers uttryck de konstiga områdena där man vill påbörja olika prospekteringar och brytningar. Det handlar alltså om utvinning av fossil naturgas. Eftersom vi i vår politik jobbar för att minska fossila energilag säger vi nej till borrning av fossilgas. I båda fallen är det minerallagen som gäller eftersom det till att börja med handlar om provborrning. Miljöbalken kommer in i ett senare skede, och det är det som är så fel.

Skåne är ett litet landskap med många invånare. Vi har goda jordar som ger en effektiv och bra livsmedelsproduktion. Vi har flera nationalparker. Och vi har en värdefull och speciell natur och fauna. Minerallagen har nu gett prospektören näst intill fria händer att gå in och förstöra detta. 20 procent av Skånes yta är numera inmutat. 22 av 33 kommuner är berörda.

Provbörning efter fossilgaser har skett och sker på tre olika ställen runt om i Skåne. För att komma ned till den fraktion som innehåller naturgas kommer man att behöva borra mellan 400 och 1 000 meter ned i jorden. Förutom naturgas finns bland annat – hoppas att ni lyssnar nu – uran, radium, radongas, svavelsulfit och andra tungmetaller.

Det finns stora risker att dessa ämnen sprider sig till grundvattnet. Redan i dag har vi ett problem på flera håll i Skåne med att grundvattnet börjar bli förorenat, det vill säga att dricksvattnet börjar bli ett problem för skåningarna. Som många av er säkert vet tar vi dricksvatten från Småland, eftersom tillgången inte är den bästa.

Herr talman! Centerpartiet har fem motioner. Sammanlagt cirka en tredjedel av den centerpartistiska riksdagsgruppen har skrivit under likalydande klämmor om behovet av en översyn för att öka det kommunala inflytandet i prospekterings- och probborningsskedet. Det finns en moderatmotion med ungefär samma innebörd. Två av dessa motioner, en centerpartistisk och en moderat, är från ledamöter från samma valkrets som jag kommer från, det vill säga västra Skåne.

Centerpartiet i Skåne har tilldelat nätverket Heaven or Shell, ett nätverk som driver ett motstånd till att fossilgas ska utvinnas i Skåne, en utmärkelse för att man har skapat debatt kring riskerna med borring efter fossilgas i Skåne och för att ändra en ålderdomlig minerallagstiftning. Då uppstår frågan: Tycker de skånska centerpartistiska riksdagsledamöterna som Centerpartiet i Skåne, eller tycker man som Centerpartiet i Stockholm? Nu är ingen av dessa tyvärr med i debatten, men jag kanske kan få svar av någon annan centerpartist.

Herr talman! Vi socialdemokrater avser tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet att genomföra de förändringar i lagstiftningen som krävs för att säkerställa att det inte blir någon uranbrytning eller utvinning av naturgas i Sverige eftersom det inte går att kombinera med en ansvarsfull miljö-, klimat- och energipolitik.

(Applåder)

I detta anförande instämde Göran Persson i Simrishamn (s).

Anf. 176 PER ÅSLING (c):

Herr talman! Jag vill se en minerallag som respekterar enskilda markägare, tillgodoser kommunens intressen och tar större hänsyn till miljön.

Låt mig börja med energiuppgörelsen. Energiuppgörelsen är förmodligen ett av de modigaste besluten under den gångna mandatperioden. Nu kan vi äntligen gå från ord till handling och påbörja eller snarare påskynda omställningen till en hållbar energiförsörjning: In med det förnybara och ut med det fossila. Det hade inte varit möjligt utan energiuppgörelsen. Nu är vi dessutom en ledande nation, inte bara i Europa, när det gäller energiomställning, teknikutveckling och hushållning.

När det gäller elförsörjningen ska vi gå från ett samhälle som i stort sett förlitar sig på vattenkraft och kärnkraft till att bygga ny kapacitet baserad på förnybar kraftproduktion. Inom bara några år kommer biobaserad kraftvärme, vindkraft och andra förnybara kraftkällor att svara för en mycket betydande del av elproduktionen. Det var det ingen trodde var möjligt för bara några år sedan.

Förutsättningarna för att bygga ut den förnybara energin är goda, och det bör påtalas. Genom att bygga ut de förnybara energikällorna gör vi oss mindre beroende av den el våra tio kärnkraftsreaktorer producerar i dag och på sikt oberoende. Därigenom slipper vi beroendet av en kraftkälla där avfallsfrågan ännu inte är löst.

Den här debatten handlar inte om kärnavfall utan om det som utgör början av kedjan, det vill säga uranprospektering och uranbrytning. Låt mig säga att som centerpartist behöver jag ingen uranbrytning. Jag tycker inte att kärnkraften ska finnas i vårt energisystem. Det finns många bättre sätt att producera elkraft på.

Jag motsätter mig uranbrytning i Jämtlands län.

Herr talman! Förutom de indirekta miljöargumenten är det kommunala medinflytandet och äganderätten de främsta skälen till att jag har motionerat om att mineralagen behöver ses över. Det är inte rimligt att, som i den nuvarande lagstiftningen, ha ett kommunalt veto som avser brytning av uran men inte prospektering av samma mineral. De utgör delar i samma kedja.

I Jämtlands län har vi de senaste åren sett en rad globala företag som letar och därmed borrar efter uran. Jag vet hur liten en människa kan känna sig när främmande företag gör ingrepp på hans eller hennes mark. Markägarens rätt att råda över sin egen mark måste väga tyngre. Oron är stark bland lokalbefolkningen i Storsjöbygden i Jämtland och på många andra ställen. Det är viktigt att respektera att det finns oro.

Herr talman! Frågan är komplicerad eftersom det finns ett nationellt och ett samhällsekonomiskt intresse för en stark gruvnäring där svenska mineralresurser som är lämpliga att bryta kan tas till vara på ett effektivt och miljömässigt hållbart sätt. I Sverige ska vi satsa på mineralnäringen och skapa bra förutsättningar för gruvindustrin. Den har en väldigt stor potential.

Herr talman! Vår motion omfattar samtliga så kallade koncessionspliktiga mineraler som omfattas av mineralagen. Låt mig citera ur betänkandet:

”Uran förekommer i låga halter i jordens inre och i högre halter i jordskorpan och är ofta associerat med andra metaller såsom järn, koppar och guld.”

Det är omöjligt att som oppositionen skriver i sin reservation endast begränsa sig till uran. Dels kan det vid prospektering av andra mineraler stötas på uran. Dels är det lätt för den mindre nogräknade prospekteraren att ange provborring efter andra metaller när syftet egentligen är att söka uran.

Förändringar som görs och beslut som fattas måste vara formellt, juridiskt och tekniskt möjliga att genomföra. Det går dessutom inte att tro, som jag tolkar vissa inlägg i debatten i dag, att besluten blir bättre bara de fattas i Stockholm och inte ute i kommunerna. Jag litar på kommunerna, jag litar på kommunföreträdare i såväl Östersund, Krokom, Åre som Berg. Jag värnar det kommunala vetot.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis konstatera att trots att det är ett halvår kvar till valet får jag, efter att ha läst oppositionens reservation, intryck av att valrörelsen redan har börjat. Jag förespråkar en minerallag som respekterar enskilda markägare, tillgodoser kommunens intressen och tar större hänsyn till miljön. Då behöver vi ta ett helhetsgrepp i denna fråga och inte bara försöka vinna billiga kortsiktiga poäng.

Anf. 177 MARIE NORDÉN (s) replik:

Herr talman! Per Åsling pratar sig varm för den förnybara energin. Samtidigt är han med i en energiuppgörelse som innebär att man bygger fast sig i kärnkraften.

Jag undrar hur Per Åsling resonerar. Bilden av vad energiuppgörelsen egentligen innebär spretar också som många andra frågor inom detta område. Om man lyssnar på Carl B Hamilton får man en bild, om man lyssnar på Staffan Anger får man annan bild, och Per Åsling ger sin bild.

Det är lite lustigt att Per Åsling ordagrant säger det som Maud Olofsson sade i den interpellationsdebatt som bland annat jag deltog i: Som centerpartist behöver jag ingen uranbrytning. Jag tycker inte att kärnkraften ska vara i vårt energisystem.

Det verkar vara ett centerpartistiskt mantra som man säger till sig själv för att övertyga sig om att det inte innebär någon utbyggnad av kärnkraften.

Per Åsling säger också att han vill ha en lagstiftning som respekterar enskilda markägare och tillgodoser miljön. Jag sitter och tittar i vår reservation och konstaterar att precis det han säger och efterfrågar som vi skriver om i vår reservation.

Jag skulle vilja veta: Vad är det som inte stämmer eller passar Per Åsling i reservationen? Jo, han hittar ett kryphål. Enligt hans egen motion ska man stärka det kommunala medinflytandet när det gäller prospektering och provborrningsbeskedet.

Är det hans kryphål att nu säga: Det var inte riktigt så jag tänkte? Utifrån de resonemang och uttalanden som Per Åsling har haft hemma undrar jag: På vilket sätt stämmer inte den här reservationen med det Per Åsling har sagt tidigare?

Anf. 178 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Energiuppgörelsen kommenterade jag, och Marie bad mig klargöra vissa saker. Först och främst har det skett en ordentlig satsning på förnybar energi tack vare energiuppgörelsen.

Det är Centern som har drivit den frågeställningen i samband med att propositionen togs fram. Det är klart att det är oerhört väsentligt att vi nu har fått den här omställningen och får se att vi fasar ut kärnkraft.

Det kärnkraftsberoende vi har i dag är ett resultat av en socialdemokratisk energipolitik. Analogt med vad du sade tidigare, Marie Nordén, måste den tidigare socialdemokratiska regeringen ha varit öppen och positiv för uranbrytning.

Låt mig konstatera att den gång det kommunala vetot tillämpades var det i mitten av 70-talet i Skövde när Centerns partisekreterare var engagerad i Skövde kommun och uranbrytningen stoppades i Ranstad.

Jag vill att du kommenterar: Vad gjorde du Marie under föregående mandatperiod när du till skillnad mot mig satt i riksdagen och fastställde den minerallagstiftning som finns i dag? Vilka förändringar som du i dag driver försökte du få genomförda då med socialdemokratisk majoritet?

Jag vill också, Marie Nordén, att du utvecklar din syn på det kommunala vetot. Jag tror att kommunala företrädare i de kommuner du namngett i Jämtland förväntar sig att du klarar ut hur du ser på kommunalt veto och de företrädare som styr de kommunerna.

Anf. 179 MARIE NORDÉN (s) replik:

Herr talman! Jag har i tre tidigare replikskiften preciserat och förklarat min inställning till det kommunala vetot. Jag tycker att det räcker så.

Vi har en energiuppgörelse som bygger fast sig i kärnkraften. Per Åsling vill ge sken av att den ska fasas ut. Den här uppgörelsen innebär att man släpper kontrollen av kärnkraften. Det blir upp till näringen att bestämma hur vi utvecklar den.

Sedan har han mage att säga att detta är ett resultat av den socialdemokratiska energipolitiken. Vad jag vet var Centerpartiet en del av den energipolitiken. Även om Per Åsling är här för första gången och detta är hans första mandatperiod måste han väl ändå ta ansvar för sitt eget partis politik. Ni var en del av energiuppgörelsen.

Jag har aldrig ifrågasatt det kommunala vetot och om det fungerar eller inte. Det jag säger är att vi behöver tydliga signaler från våra politiker på flera nivåer. Det är också viktigt att vi har en regering som inte spretar när det gäller en så viktig fråga som uranbrytning.

Per Åsling har på hemmaplan varit väldigt tydlig i sin inställning till uranbrytning, sina krav på inflytande och bättre information till markägare och kommuner. Många gånger har alla som har lyssnat på mig och Per Åsling nog trott att vi tycker ungefär samma sak.

Nu har vi en reservation där vi i princip säger det som Per Åsling har sagt gång på gång hemmavid. Det handlar om att förbättra informationen och att ställa höga krav på miljön. Det tänker jag jobba med i riksdagen.

Den motion som Per Åsling väckte var bra, och reservationen är ännu bättre. Jag kan inte se någon anledning till att Per Åsling inte vill rösta på den i morgon. Jag skulle vilja veta hur han tänker rösta, och om han röstar nej i så fall varför.

Anf. 180 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Du svarade inte på mina frågor, Marie, och nu har du ingen möjlighet att komma in i debatten igen. Jag beklagar att du inte tog tillfället i akt och talade om vad du drev för frågor i samband med att ni satt i majoriteten och den minerallagstiftning vi nu har fastställdes. I rimlighetens namn kan man önska att de frågeställningar som nu lyfts på bordet då hade kommit in i ställningstagandet.

När det gäller min syn på energipolitik och kärnkraft har jag varit väldigt tydlig. Jag har jobbat för energiomställning. Det är viktigt. En utfasning av kärnkraften förutsätter att vi ökar produktionen av förnybar energi i Sverige. Jag är väldigt glad, som jag har konstaterat tidigare, att vi nu gör detta

energiskifte. Det är nödvändigt för miljön och för att vi ska klara klimatet för kommande generationer.

Min utgångspunkt är att så fort som möjligt kunna göra en energiomställning för att på så sätt minska beroendet av kärnkraften. Kärnkraften är ett dåligt sätt att producera elenergi. I Sverige behöver vi inte satsa på uranbrytning. Som jag mycket tydligt sade tidigare i mitt inlägg motsätter jag mig uranbrytning i mitt hemlän Jämtland.

Anf. 181 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Herr talman! Per Åsling säger i sitt anförande att han är motståndare både till uranbrytning och till kärnkraft. Vad jag förstår, inte minst i den här debatten, måste du nu vara ganska ensam i den centerpartistiska gruppen, i varje fall här i riksdagen. Företrädare i näringsutskottet tog inte samma ställning, framför allt inte mot uranbrytning. Hur ställer sig egentligen Centerpartiet till uranbrytning? Det är en fråga som blir alltmer aktuell, inte minst med tanke på den proposition som kom i går. Där behöver vi få veta vad man tycker.

Per Åsling säger också att han vill satsa på förnybar energi. Det är bra. Det är samma sak som vi i oppositionen tycker ska gälla och som vi har jobbat för sedan 1997 tillsammans med Centerpartiet. Men nu helt plötsligt i sitt anförande underkänner Per Åsling det arbete som har gjorts tidigare och säger att den satsning som nu görs är betydligt större än den som gjorts någon gång tidigare.

Det är ingenting som jag känner igen. Jag har för mig när jag läst från olika statliga myndigheter som håller på med energifrågor att den förnybara energin ska öka från 46 procent till 49 procent. Det är inte så jättemycket.

Anf. 182 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Låt mig börja med den förnybara satsningen. Det är klart att det byggs historiskt mycket på ett nytt energisystem i Sverige i dag. Vi är ledande både i Europa och globalt. Det är bra. Det är nödvändigt.

När jag pratar om tidigare politik sträcker jag mig tillbaka till 1980 när vi hade energiomröstningen. Redan då drev vi på väldigt starkt för att vi borde satsa på det förnybara. Det sker nu, vilket är glädjande, men vi har tappat ett antal år. Vi har tappat värdefulla år i energiomställningen.

Vi värnar det kommunala vetot. Vi tror på ett kommunalt självstyre. Vi tror på kommunala företrädare. Det är därför vi har intagit den syn som vi har när det gäller kommunernas roll och deras roll avseende vetot.

Det är klart att Centerpartiet med stor trovärdighet kan jobba för en omställning av energisystemet, en avveckling av kärnkraft och mot en uranbrytning med tanke på den konsekventa energipolitik som vi har drivit under åren för omställning till förnybart och miljöriktigt.

Anf. 183 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Herr talman! Per Åsling säger att vi har tappat ett antal år i den fortsatta utbyggnaden av förnybar energi. Då förstår jag att du menar åren mellan 2006 och 2009, när ni lade en våt filt över hela

energipolitiken. Det kan jag i och för sig hålla med om.

Det är ändå en märklig fråga. Jag vet ju, eftersom jag befinner mig i Jämtland lite då och då, att Per Åsling ganska hårt har drivit frågan om uranbrytning, mot kärnkraft och så vidare. Att du inte tydligare står upp för det och säger: Jag tycker att den här propositionen eller det här betänkandet inte stämmer med min övertygelse och kommer därför att rösta emot majoriteten i morgon. Det känns ju märkligt. Ska du åka hem till Jämtland, Per Åsling, och säga: Jag tycker egentligen så, men sitta i riksdagen och trycka på en knapp där jag säger nej till uranbrytning vill jag inte göra för jag har fått för mig att man då säger nej även till andra mineraler. Det står över huvud taget inte någonstans.

Man kan fundera lite grann över det som tidigare har debatterats här, hur man gör undersökningen av den borrhärna som man får upp. Man använder så klart en screeningmetod där man kör flera olika mineraler samtidigt, för det kostar mycket att köra olika prover. Det tror jag inte ens att man försöker, utan man gör en snabbscreening och sedan när man vill borra ned sig, om vi ska skämta till det, efter något särskild mineral gör man en djupare undersökning. Den analysmetoden måste finnas även när det gäller den här typen av analys eftersom den finns på allt annat.

Jag tycker att det känns som om du säger en sak men inte står upp för den politik som du tror på. Du har, precis som centerpartisterna från Skåne, fått underkasta dig vad man tycker i Stockholm.

Anf. 184 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Jag står för den politik och jobbar för den politik som jag tror på. Min utgångspunkt är väldigt tydlig. Jag vill ha en helhetssyn på en ny mineralpolitik. Jag tycker att det är viktigt att de förändringar som görs och de beslut som fattas sker utifrån formella juridiskt och tekniskt möjliga lösningar.

Jag tycker att det är viktigt när vi nu gör en revidering av miljölagen att det tas ett helhetsgrepp, att vi ser till att vi får en lagstiftning som under tid är lämplig för svensk mineralnäring, som stimulerar en fortsatt satsning på gruvindustrin och att det sker utifrån väldigt strikta och noggranna miljöutgångspunkter.

Jag har också sagt att jag ser det som angeläget att vi tar hänsyn till vad enskilda människor tycker, vad enskilda markägare förfäktar när det gäller egen mark och att det är angeläget att kommunernas möjligheter till inflytande stärks.

Det har varit mina utgångspunkter och jag kommer att fortsätta att förfäkta en sådan politik.

Anf. 185 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Jag vill yrka bifall till reservation nr 1. Den reservationen går framför allt ut på att ge möjligheter för regionala och lokala företrädare att använda vetorätt. Om Per Åsling lyssnar på detta märker han att här ges en öppning för det han efterlyste i den andra reservationen, där det handlade om prospektering. Du saknade möjligheten till veto. Det är precis vad reservation nr 1 går ut på.

Jag är född och uppväxt i Kävlinge kommun och ganska präglad av att Barsebäck ligger i den kommunen. Jag och många i min generation började vår politiska bana med kärnkraftsmotstånd, att organisera marscher mot Barsebäck, att samla in namn för folkomröstning om kärnkraft och att delta

i linje 3 för att vi skulle få en energiframtid byggd på förnybara och säkra energikällor utan att behöva ta de negativa konsekvenser som uranbrytning, kärnkraftsanvändning och kärnkraftsavfall ger upphov till.

För folk som ville bli politiskt aktiva, gå från miljörörelsen till politisk aktivitet, var det Centern eller Vänstern som gällde på 1970-talet. Jag valde Vänstern, men jag jobbade tillsammans med Centern i alla de här sakerna, både demonstrationerna, namninsamlingen och linje 3. Jag tror att väldigt många som då valde Centern i dag känner sig väldigt besvikna och inte alls känner igen sig i det motstånd som Per Åsling ger uttryck för i talarstolen.

I Skåne finns det nu en ny oro. I vår hembygd – det är faktiskt vår hembygd, även om vi sällan använder det uttrycket – finns ett vackert landskap och fina biotoper. Där finns Fyledalen med örnarna. Där finns jordbrukslandskap, mark i klass 10 som ger livsmedelsproduktion, en produktion som i dag blir en väldig bristvara i takt med att befolkningen växer och många andra jordar förstörs.

Vi vill värna vårt landskap. Vi vill värna det ekosystemet. Därför är det många kommuner som i dag känner sig oerhört uppbragta över hur Shell plötsligt kan sätta upp pinnar, lämna ut lappar och meddela att nu har man fått tillstånd att bedriva prospekteringsverksamhet efter fossilgas.

Jag deltog i ett opinionsmöte i Hörby kommun. Vi fick byta lokal hela tiden och välja den största lokalen i kommunen för att alla skulle få plats. Folk var med rätta väldigt förvånade över att kommunen inte hade någonting att säga till om när det gällde huruvida man tyckte att Shell skulle få lov att prospektera och borra efter fossilgas. Det här handlar delvis om att minerallagen har brister. Prospekteringstillståndet vägs inte på något sätt mot några kriterier för hållbar utveckling eller om man tänker sig en ekologiskt hållbar framtid.

Vi i det rödgröna gänget ser en framtid där man tar klimathotet på allvar. Det är inte många månader sedan klimatmötet i Köpenhamn avslutades. Vi var överens om att nu eller aldrig måste vi ställa om och hitta ett sätt att använda energi som inte hotar kommande generationer. Det är faktiskt en del av vad minerallagen handlar om i det här fallet, därför att det handlar om fossilgas som Shell har fått prospekteringstillstånd för. Det är bara kyrkogårdar, flygplatser och några militära anläggningar som är undantagna i sammanhanget. I övrigt gäller det här bolagets rätt att leta efter nya fossilkällor oinskränkt över alla andra intressen.

Någon frågade hur man ska karakterisera minerallagen. Många av dem som förvånats och kanske inte annars är särskilt politiskt medvetna har blivit varse att inte vare sig kommuner eller länsstyrelser kan förhindra detta. Utländska bolag ges i princip oinskränkt rätt att leta efter det de finner kommersiellt intressant. Det är en lag som annars skulle passa bra i en bananrepublik men knappast i Sverige 2010.

Det är viktigt att se över för kommande generationer inte bara möjligheterna till arbetstillfällen utan också det som är viktigt för att människan ska kunna upprätthålla ett gott liv och för att vi ska kunna värna om det som är väsentligt.

Många i debatten har tidigare pratat om att man ska lita på lokala politiker. Ja, det kan man göra när det gäller Tomelilla, Sjöbo och Hörby. Där har kommunerna definitivt inte velat ge ett prospekteringstillstånd. Därför är det naturligt att man ställer sig bakom de motioner och den reservation som finns till förmån för dessa motioner som går ut på att ändra minerallagen på ett

sådant sätt att det blir möjligt för kommuner och länsstyrelser att lägga in ett veto mot prospektering.

Människan är beroende av naturen för sin överlevnad. Vi är beroende av att kunna använda naturresurser på ett sådant sätt att även de som kommer efter oss kan leva ett drägligt liv. Då är det viktigt att vi som är lagstiftare ser till att ändra lagarna på ett sådant sätt att båda blir möjliga. Man kan välja bort det ena, men man kan faktiskt inte förhandla med naturen. Det är ytterst vad minerallagen handlar om, nämligen att den måste förändras precis som annan lagstiftning så att långsiktigt hållbar utveckling är det som är överordnat andra intressen.

Anf. 186 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag ska göra några förtydliganden. Under Ulrica Messings tid som minister under förra mandatperioden uttalade hon att en socialdemokratisk regering inte kommer att tillåta uranbrytning. Det var vi nöjda med. Det var ett uttalande som jag tror att även Centerpartiet välkomnade.

Jag ska också göra ett förtydligande till Per Åsling. Socialdemokraterna har i sin budget 1 miljard kronor mer än regeringen för forskning och utveckling av förnybar energi.

Herr talman! I Sverige finns kanske västvärldens största uranfyndighet. Närke är landskapet med mest alunskiffer, som är rikt på uran.

Det finns ett stort motstånd mot uranbrytning i Örebro län. Det bottnar i den historiska erfarenhet som finns i länet. I Kumla bröts skiffer fram till mitten av 60-talet i samband med uranutvinning. Verksamheten hade en stor miljöpåverkan. Det är något som märks genom flera vattenfyllda skifferbrott i Kumla och framför allt genom den hundra meter höga askhögen som innehåller rester från skifferutvinningen, den så kallade Kvarntorpshögen.

För mig är det självklart att kommunernas inflytande behövs även när det gäller provborring och prospektering. När det gäller vetorätten vid uranbrytning har Bert Allard, professor i kemi vid Örebro universitet, sagt att man inte ska lita på den vetorätten på sikt. Det finns andra exempel där vetorätten har försvunnit.

Med tanke på den argumentation som har framförts av framför allt Carl B Hamilton och Staffan Anger i dag borde fler än jag vara oroliga över den kommunala vetorättens vara i framtiden. När Staffan Anger och Carl B Hamilton pratar om kärnkraft och hur viktigt det är för arbetstillfällen med urangruvor inser man att den kommunala vetorätten är ganska svag – i alla fall om de får fortsätta att regera. Till skillnad från centerpartisterna litar jag inte på att regeringen kommer att sätta miljön först. Man sade till exempel ja till gasledningen utanför Gotland trots att det borde ha skett en sträng miljöprovning.

Jag vill också påminna de borgerliga ledamöterna som är kvar i kammaren om näringsminister Olofssons uttalande vid en tidigare debatt. Hon sade att det var klart att hon såg riskerna med uranbrytning. Det är inte för inte som hon under alla år har kämpat mot kärnkraften. Den kampen tog ju slut någon gång. Jag vet inte riktigt när, men det var väl när Fredrik Reinfeldt vann kampen. Vi socialdemokrater anser att kärnkraften är en historisk parentes och att den ska avvecklas med förnuft. Det är därför vi också tycker att man inte ska bryta uran.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till reservation 2. Därmed ställer jag mig också bakom motionerna, bland annat 2009/10:N242 av Sofia Larsen från Centerpartiet.

I detta anförande instämde Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 187 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Det är lite förvånande att höra de olika lagarna som socialdemokratins företrädare ömsom hyllar, ömsom dömer ut. Nu har vi hört att minerallagen har dömts ut av socialdemokratiska företrädare från Skåne och Jämtland, och den har hyllats av en företrädare från Norrbotten. Nu har vi sedan dess hört att det kommunala vetot dömts ut av företrädaren från Jämtland och nu även av Eva-Lena Jansson. Karin Åström var lite oklar beträffande Norrbotten.

Man måste ändå ha en principiell hållning. Det är klart att det kommunala vetot inte är av Gud givet – om vi nu har någon gud. Det är klart att det kan ändras genom beslut i Sveriges riksdag – genom grundlagsändringar. Det är därför vi har en riksdag så att lagarna kan ändras då och då. Men jag vill upprepa att vi för vår del inte har detta på vårt program. Vi har aldrig haft det i den här frågan. Vi för vår del hävdar den kommunala vetorätten.

Jag har en annan syn på kärnkraft än Per Åsling. Det är allmänt bekant. Men det innebär inte att jag är för uranbrytning i Sverige. Det finns ingen logik i detta. Om man behöver uran kan man köpa det. Det här är en frukt av er egen åsikt om att uran på något sätt icke är önskvärt. Eftersom jag inte har den åsikten kan jag lika gärna importera uran. Jag ser inget problem med det. Därför ska man inte göra kopplingen mellan kärnkraft och inhemsk uranbrytning.

Anf. 188 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Den som har gjort de tydligaste kopplingarna mellan uran och kärnkraft, Carl B Hamilton, är bland annat Maud Olofsson. För mig finns en tydlig koppling. Det finns en koppling mellan anrikat uran och vad som till exempel händer med kärnvapen.

Vi gillar inte uran. Vi tycker inte att man ska ta upp det ur marken. Det är därför vi har ställt oss bakom bland annat socialdemokratiska, miljöpartistiska och centerpartistiska motioner.

Jag försökte peka på att det i vårt län finns ett stort motstånd mot att bryta uran. Vi är oroliga för miljöeffekterna. Det som hände på 60-talet var att man då inte kunde se konsekvenserna. Vi har lärt oss av historien. Det finns ett politiskt motstånd över blockgränserna – därav motionen från Sofia Larsen.

Man vill också kunna säga nej till prospektering. Där finns just nu inte möjligheten. Det är därför vi vill stärka inflytandet över både prospekterings- och provborrningskedet. Därför har vi reserverat oss. Om Carl B Hamilton inte har några betänkligheter varifrån han skaffar uranet till sina nya kärnkraftverk borde han, om han inte tycker att det är viktigt med uranbrytning i Sverige, kunna ställa sig bakom vår reservation. Men det har jag inte uppfattat att Carl B Hamilton vill göra.

Anf. 189 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Hotet mot det kommunala vetot kommer från dem i denna kammare, som har lagstiftningsmakt, som faktiskt säger att det bör kunna köras över av beslut i Stockholm. Jag tycker inte det.

Eva-Lena Jansson är orolig för att det kommunala vetot kan förändras. Men hotet kommer inifrån det egna partiet. Vi har hört gång på gång här i kammaren att ledamöter från Socialdemokratiska arbetarepartiet i Norrland vill upphäva det kommunala vetot om man på lokal nivå fattar "fel" beslut.

Hotet kommer från de egna, Eva-Lena Jansson, inte från alliansregeringens eller Alliansens riksdagsgrupper.

Anf. 190 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Hotet om att öppna urangruvor kommer från den borgerliga regeringen. Det är i alla fall min uppfattning. Det är därför vi har ställt oss bakom den här reservationen och yrkat bifall till de motioner där vi säger att vi vill stärka kommunernas möjlighet att även stoppa prospektering. Även prospektering, inte bara gruvorna, gör naturligtvis stor skada på naturen – därav vår reservation. Det är det vi vill tydliggöra.

Den borgerliga regeringen har sagt att man vill utöka kärnkraften och tycker, som Staffan Anger har sagt, att det är bra med urangruvor så att det blir fler arbetstillfällen. Vi tycker inte att arbetstillfällen när det gäller urangruvor är bra. Däremot har vi sagt ja till annan mineralbrytning när det gäller bland annat gruvorna i Norrbotten.

Anf. 191 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Det går inte att komma ifrån detta med det kommunala vetot och den diskussion som förs inom socialdemokratin. Vi ser det som väldigt allvarligt att man över huvud taget tvekar om att ha ett kommunalt veto i den här typen av frågor. Vi i Alliansen vill ha fler kommunala veton. Vi tror på en decentraliserad organisation.

Allrahelst här finns den kommunala möjligheten till beslut genom minerallagen, strålskyddslagen och miljölagen. Den är starkt skriven – det vet du lika bra som jag – och det är svårt att få sådana här godkännanden.

Jag skulle vilja ställa en fråga till dig: Litar inte du på att exempelvis Örebro kommun skulle säga nej om man fick tillstånd att göra någonting i Kvarntorp? Du tog exemplet från Skövde där man sade nej. Det är naturligtvis riktigt att Bergs kommun ska säga nej om de inte vill. Men ni tvekar ju i stor utsträckning om det kommunala vetot, och jag måste säga att det är anmärkningsvärt.

Anf. 192 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag har sagt att jag anser att det kommunala vetot även ska gälla provborring, alltså prospekteringsskedet. Det kommunala vetot, där kommunerna säger nej till uranbrytning, räcker inte. De kan ju ändå göra en prospektering. Vi har hört Jan Andersson redovisa hur en del försöker kringgå hela uranbrytningsfrågan genom att prospektera och titta efter andra mineraler utan att nämna uran. Men det hjälper inte om man gör de här prospekteringarna, för de åstadkommer också stor skada på miljön.

Vi vill inte ha den brytningen i Örebro län. Det är det jag är tydlig med. Om Folkpartiet får fortsätta att styra Örebro kommun är jag inte säker på hur de skulle se på den frågan. Däremot vet jag att man i Kumla kommun, där Socialdemokraterna fick 51 procent i förra valet, kommer att säga nej. Det är jättetydligt.

Anf. 193 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Det är tydligt att det inte går att lita på det kommunala vetot, och det är väldigt sorgligt. Jag har i den här diskussionen hela tiden en känsla av att Socialdemokraterna har gått åt vänster. Man har tappat sin målsättning med sysselsättning och effektiv produktion, att stödja kärnkraften och se till att vi får möjlighet att klara energiförsörjningen i Sverige till svensk industri. Det är anmärkningsvärt.

Även om jag kan tänka mig uranbrytning blir jag inte ledsen om det inte blir någon uranbrytning i Sverige. Men jag skulle bli ledsen om man stoppade mineralprospekteringen i Sverige, som är stor och måste bli större. Vi har alltså stora reserver av mineraler – järnmalm, koppar, guld, silver och mycket annat. Detta innebär i princip att ni i stort sett stoppar möjligheten att starta uranprospektering. Det går inte, därför att man kommer att få fram inte bara uran utan också koppar, zink och annat. Jag hoppas att ni förstår vilken situation ni bidrar till.

Vi har fått detta fantastiska mineralland som en gåva. Det är också en gåva att det inte finns tillräckligt med järnmalm i Kina och att priserna kommer att gå upp. Vi hade koncernchefen i SSAB här i veckan, och han var mycket bekymrad för prisökningarna. Det innebär att Pajala kommer att bli lönsamt.

Min fråga till dig är: Om vi skulle hitta uran när man har börjat producera järnmalm i Pajala, ska vi stänga Pajala då?

Anf. 194 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Det SSAB framförde när de var i riksdagens näringsutskott var att de var bekymrade över regeringens politik som inte tog hänsyn till deras behov när det gäller bland annat sjötransporter. De var väldigt tydliga med att de inte tyckte att regeringen hade drivit den frågan, vare sig i Sverige eller i EU.

När det gäller marknaden före miljön är Socialdemokraterna tydliga: Miljöhänsyn måste tas. Marknaden kan inte gå före. Det finns gränser för när arbetstillfällena blir mindre viktiga än miljön. Jag tycker att Marie Nordén tydligt har redovisat var vinsten ligger i att inte öppna en urangruva till exempel i Jämtland. Det finns fler arbetstillfällen och en större vinning både nu och för våra barns framtid.

När det gäller Kvarntorpshögen i Örebro län ser vi att den är ett tydligt minnesmärke över tidigare dumheter. I dag kan man använda den som skidbacke på vintern, men jag hade hellre sett att man kunde åka skidor någon annanstans än att ha det miljömärke som finns där i dag. Det är det vi vill undvika genom att ge kommunerna möjlighet till inflytande redan vid prospekterings- och provborrningsstarten.

Med det, herr talman, hoppas jag att Staffan Anger är nöjd med mitt svar.

Anf. 195 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Herr talman! Mycket har sagts här under sen eftermiddag och nu i början av kvällen. Vi började uppe i Pajala och har väl varit nere vid Österlen och vänt någon gång. Jag ser att det kommer några talare efter mig också.

Jag ska inte bli alltför långrandig. Mycket har sagts angående ämnet och angående uran, så jag ska inte nämna så mycket om det. Jag står givetvis bakom den reservation som oppositionen har lagt.

Jag ställer mig också bakom det särskilda yttrande som har nämnts till en liten del, men jag tycker att det är ett intressant kapitel. Det står där på de sista raderna: "Vi vill också understryka att vi inte anser att storskalig utvinning av naturgas (fossilgas) i Sverige går att förena med de höga ambitioner som Sverige måste ha på klimatområdet."

Jag övergår då till andemeningen i mitt anförande, nämligen det som händer på det lokala planet, inte minst i Skåne och Österlen, där mellan 20 och 25 procent av detta vårt sydligaste landskap är inmutat för just prospektering av naturgas.

Det gäller att vi tar oron på allvar, för det här är inte ett framtida scenario utan det som händer nu i dag, som har hänt under förra hösten och sedan några år tillbaka vad gäller ansökan om prospektering och genomförande av en provborrning, en avslutning av densamma men också en ny påbörjad provborrning i grannkommunen.

Jag vill i rent demokratisk anda att man lägger märke till dessa organisationer, framför allt ett nätverk som heter Heaven or Shell, som kämpar helt ideellt i den andemeningen att vi ska ta oron på allvar hos de människor som bor i denna kulturmiljö och detta mycket känsliga område. De flesta känner nog till detta nätverk, men man kan gå in på hemsidan himmelsk.se och läsa om vad som händer och sker i denna del av Sverige.

När det gäller just naturgasen har vi kommit fram till att den inte är någon framtida energikälla. Vi ska satsa på andra källor och en energiomställning som kanske inte har så mycket med naturgasen att göra.

Jag vill också dra en lans för det som händer i närområdena. I ekoparken kring Christinehof försöker man få kulturlandskapet att också vara en bra ingrediens i besöksnäringen. Det är denna näring vi vill ha och se på Österlen hellre än utvinning av naturgas.

Herr talman! Jag ska inte säga mycket mer, eftersom jag har instämt i vad som tidigare sagts. Jag vill ändå att vi när vi i framtiden får upp detta till debatt – jag är övertygad om att den här debatten återkommer i kammaren – tar med oss det som finns i närmiljön på de platser där det verkligen äger rum och att vi i demokratisk anda tar oron på allvar hos dessa människor som lever i det, de människor som kanske tänker flytta dit, och tar deras ställningstagande på allvar. Vi har bara en miljö, och vi har bara en värld att leva i, och den ska fungera även för framtida generationer.

Med detta korta men något så när kärnfulla inlägg tackar jag för mig.

(Applåder)

Anf. 196 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2.

Jag har lyssnat på debatten och börjar fundera på om politik är det möjligas konst, som man brukar säga, eller om det är det löjligas konst. Jag har svårt att förstå de centerpartister som i dag går upp i talarstolen och låtsas att man har sagt något annat än man faktiskt har sagt.

Det är nio centerpartister, tror jag, som i sina motioner uttrycker exakt samma syn den som uttrycks i reservation 2, nämligen att man på kommunal nivå ska få mer att säga till om även vad gäller prospektering och undersökning. Det är i så fall inte bara vi som inte har förstått minerallagen – för att vara ironisk – utan det är ett antal centerpartister som heller inte har gjort det, och dessutom några som jobbar med de här frågorna till vardags.

Om man nu tycker att detta med kommunalt veto är jättebra och viktigt när det gäller själva uranbrytningen – det är vi ju alla överens om – varför anser samma politiker på den borgerliga sidan att det är helt uruselt om det kommunala vetot ska gälla också själva undersökningstillståndet? Varför är de kommunala politikerna kloka bara när det gäller uranbrytning men helt utan kompetens att avgöra om det ska ske provborrningar i deras egen kommun? Jag skulle gärna vilja ha ett svar på de frågorna.

Om man nu gör provborrningar och kommer fram till att det finns mycket uran i en viss kommun skapar det ett enormt tryck. Det är stora värden som står på spel, och det skapar ett stort tryck på politikerna oavsett partifärg. Det kan vara mycket svårt i kommuner där man har hög arbetslöshet och inte har så många andra tillfällen att fixa jobb, och man är utanför tillväxtregionerna. Då sätter man enormt tryck på de politikerna att ta ställning för eller emot uranbrytning. Detta har jag inte hört att någon över huvud taget har diskuterat i dag.

I Örebro hade nätverket Freda Skiffern ett möte, en hearing, den 23 april 2006. Jag tror att det går att lyssna på det i ett klipp i Sveriges radio Örebro. Det finns en debattartikel i Nerikes Allehanda som skrevs av ett stort antal länspolitiker i Örebro län – jag tror att alla partier var med utom Moderaterna – där vi enades bakom ett upprop: Freda skiffern! Det gick ut på att vi vill hitta ett sätt att säkerställa att om politikerna och de boende i Närke, där det finns alunskiffer, inte vill ha olika prospektörer på plats kan säga stopp redan i ett tidigt skede. Det kan handla om ändrad lagstiftning och tillägg till lagar.

Om man som politiker har en åsikt som man uttrycker i motioner tycker jag att man ska vara så hedervärd att man fullföljer den linjen här i kammaren även om det råkar bryta mot den egna partilinjen. Någon gång har man rätt att stå för sin ståndpunkt även om det bryter mot partilinjen. Och jag tycker att det här är en fråga där man ska stå upp för sin åsikt.

Dessutom tycker jag att det om man säger en sak på hemmaplan eller i motioner också är en klar fördel att man faktiskt står för den åsikten när det är omröstning. Vi kan inte ha en ordning där man byter åsikt när det blir lite jobbigt och där man dessutom försöker låtsas som om man inte har bytt åsikt.

Det är bara att läsa innantill! Det står här att man vill stärka det kommunala medinflytandet redan i prospekterings- och provborrningsskedet. Det säger nio centerpartister. Hur kan man få det till att man inte alls tycker som vi i oppositionen? Det är ju precis det ni gör. Jag tycker att ni ska stå för er åsikt och rösta på reservation 2.

Anf. 197 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! Det är intressant med det kommunala vetot och pressen på möjligheter till arbetstillfällen. Jag vet att Peter Pedersen känner detta tryck från Degerfors och från de problem som har funnits där. Nu har ju ett bra företag som Outokumpu gått in och räddat det hela.

Ska man leda en kommun är det klart att man måste kunna ta press. Det kommunala vetot anser jag och mitt parti att man vill utvidga så mycket som möjligt, men det kräver ju också att den kommunala ledningen klarar av pressen. Det kan gälla 100–200 jobb. Det kan också vara något annat än uran som ska produceras. Det kan vara koppar eller zink som inte heller alltid är så trevligt för miljön.

Om man har följt den lagstiftning som finns måste man kunna fatta rätt beslut i kommunen. Det ska inte ske här i riksdagen. Det ska ske i kommunen. Det ska ske i Degerfors, i Kumla, i Örebro eller i Bergs kommun. Tror inte Peter Pedersen att det kommunala vetot klarar av sådana frågor?

Anf. 198 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jo, Staffan Anger, och dessutom klarar jag av att läsa innantill! Jag kan inte läsa någonstans att vi skulle vara emot det kommunala vetot. Däremot säger vi att vi tycker att det ska omfatta även prospektering och undersökningsplikt. Vi vill ju förstärka det kommunala vetot.

Ni låtsas bara att ni är för det kommunala vetot. Ni hoppas på att man ska hitta uran i någon kommun, och då hoppas ni att trycket ska bli så stort att de kommunala företrädarna inte orkar hålla emot. Det är bättre att ni erkänner det fullt ut i stället för att låtsas som att ni är banerförare för det kommunala vetot.

Vi vill faktiskt utöka det kommunala vetot. Då är det lite trist att höra er påstå att vi vill urholka det. Det är ju precis tvärtom. Jag kan inte förstå hur någon som läser det vi skriver kan tolka detta på annat sätt än att vi ytterligare vill stärka de kommunala företrädarnas möjlighet att säga nej till uranprospektering i sin kommun.

Anf. 199 STAFFAN ANGER (m) replik:

Herr talman! När du, Peter Pedersen, förde resonemanget uppe i talarstolen var det fullt tydligt att du tvivlade på att kommunrepresentanter och kommunledning skulle klara av en ökad press när det gäller arbetstillfällen. Det måste de ju klara av, annars ska de inte sitta i kommunledningen.

Det som vi reagerar på är att man lamslår prospekteringsmöjligheterna när man ser till att bergskillen inte får besluta om att starta upp prospektering. Det är jättefarligt.

Sedan finns det en risk som framfördes, nämligen att det kommer med uran även om man säger att man ska prospektera zink. Det kan bli dålig öppenhet då. Fortfarande tycker jag inte att du har svarat att du tror på att kommunen klarar av det kommunala vetot och att ni inte vill ha ett förstärkt kommunalt veto.

Anf. 200 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Alla vet, oavsett partifärg, att när stora ekonomiska värden står på spel är det lätt att säga att man ska följa sitt samvete och sin exakta övertygelse, men det kan skapa uppenbara problem.

Här i kammaren står inga stora ekonomiska värden på spel, men ändå är det vissa ledamöter som tydligen inte orkar stå vid sin övertygelse. Man klarar inte pressen, helt enkelt. Då handlar det inte om arbetstillfällen – man har ju sin försörjning säkrad – utan om hårt tryck från partikamrater eller andra företrädare för Alliansen. Jag tycker att det är lite magstarkt att ni talar om att man ska kunna stå emot. Ja, låt dem göra det fullt ut utan repressalier, så får vi se hur omröstningen går.

Anf. 201 MARIE NORDÉN (s):

Herr talman! Jag bad om ordet för att Carl B Hamilton tar sig friheten att dels inte lyssna, dels att göra tolkningar av det jag har sagt och inte på ett sätt som inte stämmer.

Det kommunala vetot behövs mer än någonsin just nu. Det är för att vi har en regering som är positiv till uranbrytning. Det är kommunerna som för tillfället är garanten för att det inte ska bli någon uranbrytning i Sverige, vilket jag inte tycker är tillfredsställande. Min förhoppning är att uranbrytning inte ska vara en fråga över huvud taget. Det ska vara glasklart att vi inte bryter uran i Sverige.

Men vi är inte där än. Just därför måste vi stärka kommunernas och markägarnas insyn och inflytande över prospekteringsstillfället. Det är där det brister.

Sedan frågade Per Åsling mig om vad jag gjorde eller inte under förra mandatperioden. Det var fem år sedan vi antog den förra minerallagstiftningen. Det var en bra minerallagstiftning som var väl anpassad till situationen för fem år sedan.

Per Åsling är precis lika väl medveten som jag om att situationen ser annorlunda ut i dag. Prospekteringsarna ser helt annorlunda ut. Det var knappt en fråga i Jämtland om uranbrytning för fem år sedan. Nu ser verkligheten helt annorlunda ut. Just därför kräver och föreslår vi de här ändringarna, som är väl i linje med vad flera av våra centerpartistiska riksdagskamrater har skrivit i sina motioner.

Jag hoppas återigen på att vi har en majoritet som ser annorlunda ut i morgon och att det är fler som följer sin övertygelse.

Anf. 202 PER ÅSLING (c):

Herr talman! Utskottsmajoriteten föreslår förändringar som är genomförbara. Man har en helhetssyn. Man backar tydligt upp det kommunala vetot. Utskottsmajoriteten avstyrker min motion.

Om jag då ska kommentera oppositionen och dess reservation kan jag säga att jag tycker att det finns skrivningar som är svåra att tolka. Man har tappat totallösningar. Det är en otydlighet när det gäller det kommunala vetot. Det har markant också kommit fram i debatten här. Skrivningarna präglas av kortsiktighet och populism. Men man tillstyrker min motion.

Jag vill göra en röstdeklaration här. Jag känner att jag inte kan rösta emot min egen motion i morgon. Och jag kommer inte att delta i voteringen.

Anf. 203 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Herr talman! Jag blir förvånad när Per Åsling uttrycker att han stöder majoritetens förslag i betänkandet. Det här är ett motionsbetänkande, och man har inga förslag från majoriteten, utan man står fast vid det som för närvarande gäller.

Men vi har i motionerna och genom vår reservation gått ett steg längre och sagt att vi vill ha ett förbud mot uranbrytning i Sverige. Vi menar bland annat att det inte är förenligt med vår energipolitik, där vi säger att vi vill fasa ut kärnkraften. Men det handlar också om att befolkningen är orolig i de områden där man i dag prospekterar och borrar och ser ifall det finns tillräckligt med uran. Det gäller bland annat Jämtland, där du bor. Man känner inte att man har kunnat vara med och påverka och så vidare.

Därför blir jag väldigt förvånad när du säger att du stöder det förslag som majoriteten har i betänkandet. De har ju inte några andra förslag än det som gäller i dag.

Anf. 204 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att vi ska ta nya tag i debatten här. Vad jag sade var att jag ser brister i reservationen. Jag ser uppsidor. Men när jag väger majoritetens förslag kontra reservationen blir det en övervikt av plus för majoriteten. Så blir det för min del, från min utgångspunkt, när det gäller den politiska inriktningen och utförandet. Men majoriteten avstyrker min motion till skillnad från vad man gör i reservationen. Jag är tacksam för att man i reservationen tillstyrker min motion, men när jag väger ihop det hela kommer jag fram till att jag ska avstå från att rösta.

Trots att man i reservationen tillstyrker min motion är det inte möjligt för mig att bifalla de skrivningar som finns i reservationen.

Anf. 205 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Herr talman! Då måste jag ställa en fråga till Per Åsling: Vad är det för brister du ser i vår reservation? Vi har ju tagit upp den problematik som bland annat du själv säger att du har tagit upp i din motion. Vi har också gjort det från Socialdemokraterna. Även de andra partierna har gjort det. Då vill jag veta vad det är för brister.

Sedan har jag full respekt för att du, genom det tryck som sätts inom ditt eget parti, väljer att inte delta vid omröstningen i den här frågan. Det har jag full respekt för. Det handlar inte om det. Men jag vill gärna veta: Vad är det för brister som du ser i vår reservation?

Det är oerhört viktigt för oss att veta det, eftersom vi tidigare har haft en energipolitik som har varit blocköverskridande. Till exempel näringslivet tycker att det är oerhört viktigt att man har det för att kunna få den här långsiktigheten. Därför är det oerhört viktigt att veta: Vad är det för brist som vi framför i vår reservation när vi tar fram det som bland annat du har drivit väldigt hårt hemma i Jämtland?

Anf. 206 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Som jag har sagt tidigare: jag saknar en helhetssyn i reservationen när det gäller minerallagstiftning och en politik som har fokus på att utveckla gruvindustrin och ta till vara dess potential.

Det är det som gör att jag känner att jag inte har möjlighet att rösta med er. Där är majoritetens förslag tydligare, och det ligger mycket närmare den uppfattning jag har, självklart.

Jag noterar också att diskussionen om det kommunala vetot har varit motstridig i den debatt som vi nyligen har haft. Det gör att jag inte känner trygghet i var oppositionen står när det gäller det kommunala vetot.

Men, återigen, oppositionen backar upp min motion. Därför har jag fattat det beslut jag har fattat och gjort den deklaration som jag nyligen har avgivit när det gäller mitt ställningstagande.

Anf. 207 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag blev lite förvånad över Per Åslings beskrivning av vårt ställningstagande från oppositionen. Jag förstår att det är en svår situation. Ibland är laget starkare än jaget, och jag har full respekt för att man inte alltid kan göra det man själv tycker är viktigast.

Men i vissa frågor måste jag i alla fall bestämma mig för vad som är viktigast för mig som person. Jag kommer att provas i de frågorna. Det har hänt en gång tidigare i den här kammaren, och jag kommer säkert att provas vid fler tillfällen.

Jag vill ändå påpeka att det i vår reservation står följande:

”När det gäller frågan om uranprospektering anser vi – i likhet med flera motionärer från partier på båda sidor om blockgränsen – att det lokala och regionala inflytandet måste stärkas. Det finns anledning att se över frågan om hur enskilda, kommuner, länsstyrelser m.fl. kan få bättre information, insyn och påverkansmöjligheter i samband med uranprospektering. Regeringen bör även göra provborrning efter uran tillståndspliktig i linje med vad som föreslås i motion 2009/10:N390 (mp).”

Det kan liksom inte bli mer tydligt än så.

Då har jag en fråga. Om Per Åsling inte kan stå för det här som är helt i linje med, som jag har uppfattat det, den motion han har skrivit och han inte heller kan gå på det majoriteten har sagt måste det tolkas som att han inte litar på regeringen. I utskottsmajoritetens ställningstagande säger man ju att man litar på att regeringen följer frågan. Men det gör tydligen inte Per Åsling. Det är väl därför han ska avstå i morgon?

Men vad är det som är otydligt med vårt ställningstagande? Jag förstod inte det när han svarade Christin Hagberg, så jag hoppas på att få svar, herr talman.

Anf. 208 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Jag litar på regeringen. Min utgångspunkt är att jobba för att värna utvecklingen i bland annat mitt hemlän Jämtlands län. Det är därför jag har skrivit motionen. Jag har gjort det i övertygelsen om att det är viktigt att stärka det kommunala vetot, att stärka det lokala inflytandet och att stärka den enskilde markägaren.

Men när det gäller behandlingen senare innehåller utskottets förslag respektive reservationen andra frågeställningar som har bäring på minerallagen och som går vidare än den motion jag har väckt. Jag kan inte ställa upp på den formulering som reservationen innehåller.

Jag har en uppfattning som ligger betydligt närmare majoriteten. Jag konstaterar att majoriteten har gjort en positionsförskjutning som jag tror har bäring på det stämmobeslut Centerpartiet har men

också den motion som vi har lämnat. Vi vill mer, men vi ser att det är en process som är på gång. Det är bra.

När jag har lagt ihop summan av kardemumman har jag kommit fram till det ställningstagande jag gör.

Anf. 209 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag är inte säker på att jag fick ihop det där i alla fall. Jag förstår inte riktigt vad som är problemet med vår reservation: Det kommunala vetot är därför som det framgår av motionen ett centralt inslag vid prövning av tillstånd för uranbrytning.

Vi pekar också på att man även bör göra provborrningar efter uran tillståndspliktiga i linje med vad som föreslås i motionen.

Var är problemen? Jag tycker att det är så uppenbart, så tydligt. Vi ställer oss bakom de motioner som vill ge större kommunalt inflytande över både provborrning och prospektering.

Skulle det finnas något annat luddigt här? Jag har snart läst alltihop. Det finns inget annat i den här reservationen, så jag förstår inte vad som är svårigheten för Per Åsling när det gäller att ställa sig bakom den – om han nu tycker att de här frågorna är så viktiga.

Därför ställde jag frågan och hade hoppats få ett svar. Jag inser att det inte blir tydligare än så här.

Herr talman! Jag avstår från att säga något mer nu.

Anf. 210 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Jag tycker att jag har beskrivit varför jag har gjort mitt ställningstagande. Reservationen innehåller mer än bara svar på motionerna, mer av ett mineralpolitiskt ställningstagande kanske jag ska säga. Jag tycker att det är bristfälligt. Det saknar helhetssyn. Dessutom är många inslag präglade av populism. Det gillar jag inte.

Det är det som är min utgångspunkt för det ställningstagande jag har gjort. Jag kommer inte att avge någon röst i morgon.

Jag kommer att se till så att jag fortsätter mitt arbete med att stärka det lokala och kommunala ansvaret, för jag tror att det är viktigt. Det arbetet kommer jag att göra här i riksdagen men också i övrigt när det gäller att bedriva ett opinionsarbete.

Jag hoppas att vi ska kunna utveckla den här frågeställningen så att vi når fram och kan skapa den offensiva mineral- och industripolitik som jag vill se på det här området.

Anf. 211 GÖRAN THINGWALL (-):

Herr talman! Efter fyra timmar måste jag ställa frågan nu angående kommunalt veto. Är majoriteten respektive oppositionen för eller mot kommunalt veto angående uranprospektering? Alltså: Är majoriteten eller oppositionen för eller mot uranprospektering? Kan jag få svar på det?

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 25 mars.)